

İngiltere, teslimat için 1,800 milyon lira sarfedecek

Londra mahafili, siyasî vaziyeti karışık görüyorlar. İngiltere teslimatını 3 sene içinde bitirecek

Londra 8 — Deyli Telgraf gazetesine göre, İngiltere hükümeti teslimatını bir an evvel tamamlamağa karar vermiştir. İngiltereyi bu kararı vermeğe sevk eden sebep, dış işleri bakanı lord Ede nin sulhün menfaati namına İngilterenin tedafüi teslimatı tamamlaması lüzumuna kanaat getirmesidir.

Londra hükümeti, Japonyanın siyasetini, Almanyanın silâhlanmasını, Fransız - Sovyet anlaşmasını, Almanya ile Japonya ve Almanya ile Macaristan arasında karşılıklı yardım mukaveleleri yapılacağı rivayetlerini göz önünde tutmakta ve teslimatını tamamlamağı zarurî görmektedir.

Rivayete göre Alman - Macar karşılıklı yardım misakı bir av gezisi esnasında general Goering ile Macar başvekili tarafından imzalanmıştır.

Londra mahafili, İtalyanın Almanya ile bir anlaşma yapmak isteyeceğini ihtimal dahilinde görüyor.

Bütün bu ihtimal ve kombinasyonlara karşı İngilterenin silâhlanma programı, 300 milyon sterlin sarfına lüzum gösterecek ve bu para dahilî bir istikraz ile temin edilecektir.

İngiliz teslimat programı 1939 yılına kadar tatbik edilecektir. Hükümetin mart ayında avam kamarasında bu teslimat programı hakkında izahat vereceği tahmin edilmektedir.

Londra 8 (A.A.) — Deyli Telgraf gazetesi, yakında, hükümet imalâtile hususî imalâtı tanzim etmek üzere, bir mühimmat bakanlığına muadil bir ofis ihdas edileceğini haber vermektedir.

Tahakkuk müdürlüğünden çalınan kâğıtlar

Tekâlif kâğıtlarını çalarak satan Fethi ortadan kayboldu

İçine on beş kuruşluk zeytin konulan bir kese kâğıdı Beyoğlu varidat tahakkuk müdürlüğünde işlenen bir hırsızlığı bütün çıplaklığı ile meydana çıkarmıştır.

Bu hırsızlık etrafında yaptığımız tahkikat neticesinde elde ettiğimiz malûmatı yazıyoruz.

Dolmabahçede bir evrakı matbua anbarı vardır. Maliye dairelerine, tahsil ve varidat tahakkuk müdürlüklerine, şubelerine lüzum olan evrakı matbua bu anbardan verilir.

Anbarda mümeyyiz olarak çalışan bir memur akşam üzeri vazifesinden çıktıktan sonra Kuledibi'nde bir bakkala uğramış ve on

(Devamı 10 uncu sahifede)

Petrol ambargosuna karşı

İtalyan 1 milyon asker toplamakla mukabele edecek

Mareşal Badoglio, Afrikadan çağrılarak seferber ordunun başına geçecek

Mareşal Badoglio

Londra 8 (Akşam) — Deyli Ekspres gazetesinin Roma muhabiri İtalyanın yeni harp hazırlığı hakkında şu tafsilatı göndermiştir:

(Devamı 10 uncu sahifede)

İngiltere müstemleke vermediği reddediyor

Iptidâi maddeler için İngilizlerin düşündükleri yeni formül

Londra 8 — Almanya gibi müstemlekesi olmayan, İtalya gibi müstemlekelerinin iptidâi maddeleri yetmiyen memleketlerin iptidâi maddelere olan ihtiyacını tetkik etmek için İngiliz dış bakanlığında mütehassıslardan murekkep olarak teşkil edilen komisyon, vazifesini bitirmiş ve raporunu vermiştir. Havas muhabirine göre komisyonun vardığı neticeler şunlardır:

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dış bakanımızın beyanâtı

Paris müzakereleri semereli neticeler verdi

Paris 8 (A.A.) — Figaro gazetesi, B. Tefvik Rüştü Aras ile yaptığı bir mülakatı neşretmektedir.

B. Aras demiştir ki: « Paris müzakereleri semereli olmuştur. Yalnız, bir çok defa yapılan yanlışlık, çok çabuk gidilmek istenmesidir. Halbuki her şeyden evvel vaziyeti daha ziyade vahimleştirmek ihtimali bulunan tehditleri bertaraf etmek lazımdır. »

Rumen Türkleri Muhaceret için tam anlaşma oldu

Bükreş 8 (A.A.) — Rador ajansı bildiriyor:

Başbakan B. Tataresko, evvelki gün ve dün Bükreşteki türk elçisini kabul etmiştir.

Öğrenildiğine göre, Romanya türklerinin muhacereti hakkındaki konuşmalar, tam bir anlaşma ile neticelenmiştir. Türkiye elçisi, müzakerelerin neticesini hükümetine bildirmek üzere yakında Ankaraya gidecektir.

Suikast davası bitti

Ali Saib: "Müddeiumumî bu davayı şahsî bir dava şekline soktu,, diyor

Avukat Hamid Şevket te davanın delilsiz ve esassız olduğunu ileri sürdü. Karar gelecek cumartesi günü tebliğ edilecek

Ankara 8 (Akşam) — Son celsede müddeiumumî iddianamesini serdettikten sonra suçluların kendilerini müdafaa etmeleri için bugüne bırakılan suikast maznunlarının muhakemesine saat onda başlandı, muhakeme fasılasız beş buçuk saat sürdü. Davanın uyardığı derin alâka tesirile halk sabah saat sekizden itibaren muhakeme salonunu doldurmuş ve içeriye giremeyen yüzlerce insan adliye sarayının önünde birikmiştir. Tam saat onda hâkimler ve müddeiumumî Baha Arıkan salona girerek celse açıldı.

Reis Ali Saip beyin avukatı Hâmit Şevkete hitaben:

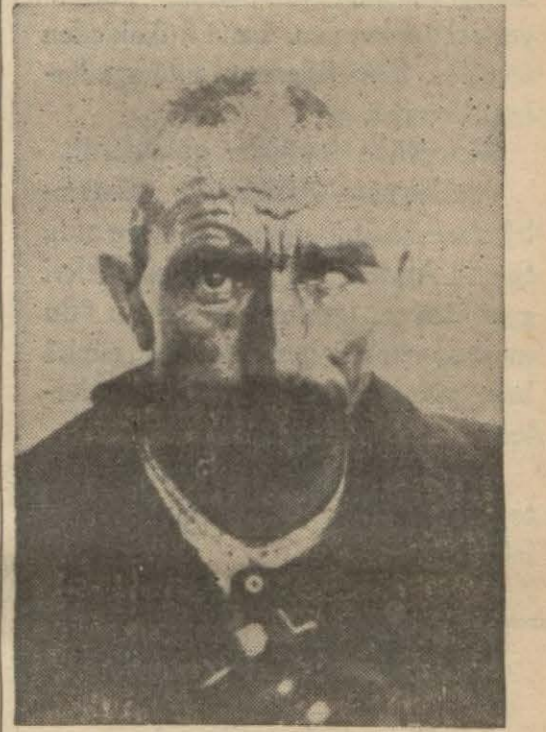
— Geçen celsede iddianameyi dinlemiştik. Bu celsede söz sizindir dedi. Avukat ayağa kalkarak müdafaasına şöyle başladı:

— Bay başkan! Vekâlet hayatına yeni atılmadım. Oldukça uzun bir mazim vardır. Binaenaleyh bu mesleğin yabancısı değilim. Fakat bu davada müekkilimi müdafaa için kafamın içinde dolayan bir sürü mukaddemen hangisile söze başlayacağımı epeyce düşündüm. Ve nihayet Allah hiç bir Türk çocuğuna, Türk kanı taşıyan, Türk terbiyesi alan hiç

(Devamı 7 inci sahifede)

Tirede müthiş bir cinayet oldu

Kör Hasan eski metresini ktır ktır kesti

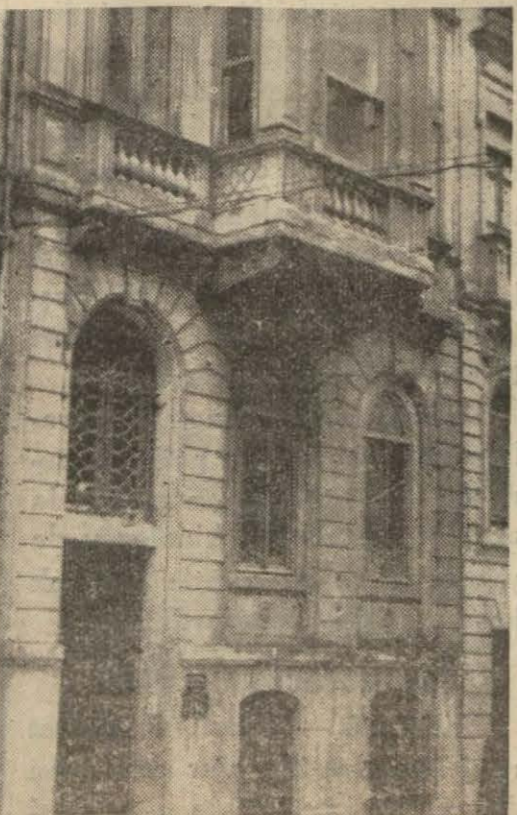
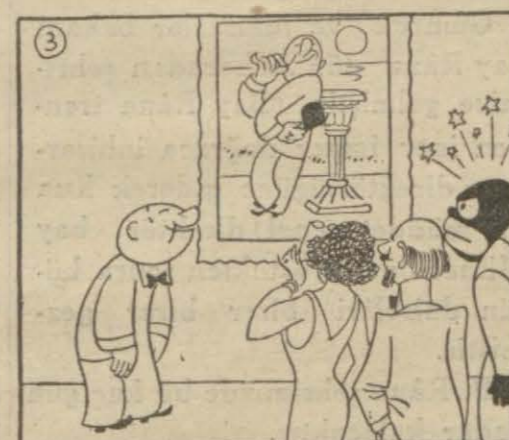
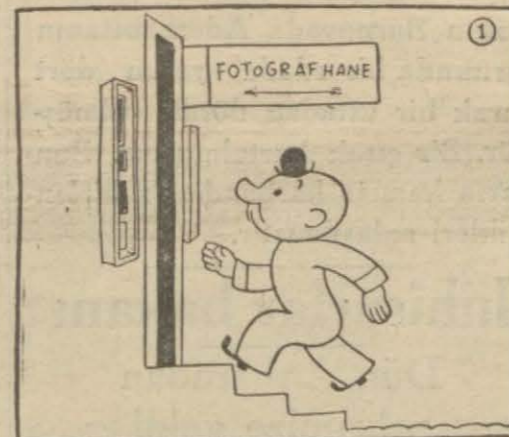
Katil kör Hasan

İzmir 7 (Akşam) — Tirenin Turan mahallesinde tüyler ürpertici bir cinayet olmuştur. Cinayetin saiki aşk ve kıskançlıktır. Katil; sevdiği kadını kör bir çaktı ile yirmi yedi yerinden yaralamış, burnunu, gözlerini, dudaklarını,

(Devamı 10 uncu sahifede)

Ak'la Kara!

(Birbirini çekemiyen iki arkadaş)

Tekâlif kâğıtlarının çalındığı Beyoğlu tahakkuk müdürlüğü binası

POLİTİKA

İçinde yaşadığımız devrin hazin tuhafıkları

Politika âlemi cidden çok garib bir şey: Nazariyeler, misaklar, siyasi emniyet tertibatı, birleşmeler, konuşmalar, gürlütüler, patırdılar bir tarafta...

Öte tarafta, bu politika havası ile hiç alâkadar olmıyan hakikatler: Her devlet gene kendi bildiğini okuyor.

İnsana öyle geliyor ki Milletler Cemiyeti, müşterek yardım misakları, bu derece masraf, bu kadar zahmet bir lüks'ten ibarettir.

İngiltere, üç yüz milyon İngiliz lirası (iki milyara yakın Türk lirası) sarf ederek müdafaa silâhlarını arttırmak lüzumunu duymuş. Acaba bütün bu siyasi emniyet tertibatı olmasaydı kaç milyar sarfedecekti?

Adalarına çekilmiş, dünyanın en kuvvetli deniz silâhlarına malik bir devlet yeniden silâhlanmak için bu kadar para vermeye lüzum görürse öbürleri ne yapar?

İtalyaya "Habeşistandan çık...", denildiği zaman, cevap olarak: "Aldığım yerleri bırakmam, bana iltihak eden ahaliye, ben gidersem zulüm ederler," demişti.

Bu cevaba İngilizler güldülerdi. Almanyanın Afrikadaki müstemlekelerinden birçoğunu İngiltere aldı. Şimdi Almanya bu müstemlekeleri geri istiyor. İngiltere diyor ki: "Bu müstemlekeleri geri veremem, çünkü ben gidersem ahaliye zulüm ederler..."

Müstemleke ahalisine zulmetmek te mutlaka şu veya bu devletin inhisarında mıdır?

Politikacı

Sürekli yağmur

Havanın bugün güne nisbetle açık olması muhtemel

Evvelki gün başlayan yağmur dün de bütün gün sürekli bir surette devam etmiştir. Köylüler, mezruata faydası dokunacağı cihetle, yağmurun devam etmesinden memnun görünüyorlar.

Kandilli rasat merkezinden aldığımız malûmata göre, tazyik yavaş yavaş yükselmektedir. Rüzgâr doğu ve yıldız arasından hafif süratte esmektedir. Yağmur derecesi 40 - 41 milimetredir. Bugün havanın güne nazaran daha açık olacağı tahmin edilmektedir.

Bolu zelzelesi

Bazı binaların sıvaları döküldü

Bolu 8 (A.A.) — Dünkü şiddetli zelzele, Bolu ilçelerinde de duyulmuştur.

Bolu hükümet, belediye, parti ve Bolu mektebi binalarıyla bir otelin duvar sıvaları zelzeleden çatlamış ve beş evin bacası yıkılmıştır.

Bundan başka bazı bakkal ve şekerçilerin kavanozları yerlerinden düşmüştür.

Bolu halkı zelzeleden çok korku geçirmiş kahve ve hamamlardaki halk dışarı fırlamıştır.

Birinci şiddetli sarsıntıdan sonra iki sarsıntı daha duyulmuş ise de bunlar zararsız ve hafif geçmiştir.

Bu Sabahki Telgraflar**İtalyan tayyareleri Habeş imperatorunu arıyorlar**

Şimal cephesinde Habeşlilerin cenupta da İtalyanların yeni bir taarruzları bekleniyor

Addis - Ababa 8 (A.A.) — Henüz teeyyüd etmiyen şayialara göre imparator uçakla buraya dönmüş ve hemen arkasından meçhul bir istikamete doğru gitmiştir. Saray mahafili bu hususta gayet ketum davranıyorlar.

Havas muhabiri, İtalyan hava filolarının sıklaşan akınları imparatorun hangi istikamete gittiğini keşfetmek maksadile olduğunu yazıyor.

Londra 8 — Röyter bildiriyor: Şimal cephesinde mühim bir hadise haber verilmemektedir. Maamafih bugün ve yahut yarın için yeni bir Habeş hücumu beklenmektedir.

Cenup cephesinde general

Grazianinin Gestro ırmağı boyunca yaptığı hareketlerin, bütün merkezi Habeşistan üzerine düşen ve gittikçe sahası genişleyen yağmurlar yüzünden durması muhtemeldir. Somali kaynaklarından alınan malûmata göre, Habeşler bu yeni hareketler esnasında şimdiye kadar iki bin kişi kaybetmişlerdir.

Addis - Ababada söylendiğine göre Dolonun şimalindeki mağaralarda saklanmış bulunan muharipler büyük faaliyette bulunmaktadırlar.

Takviye kitaları almış bulunan general Grazianinin demiryolu istikametine doğru kuvvetli bir motörlü kıta yollaya-

cağı ve Harrar üzerine, bir harekette bulunacağı tahmin edilmektedir.

Bitaraf bir müşahit Dessiede ki Röyter muhabirine Tembiende askeri vaziyet hakkında şunları söylemiştir:

«Makallenin düşmesi yakındır ve bunu biraz sonra Aduanni düşmesi takip edecektir. Tembiende Habeşlerin kazandığı büyük zafer üzerine Habeşler Makalleye tamamen hâkim bir vaziyette bulunmaktadırlar. Bir çok İtalyan askerleri Habeşlerin geceleri yaptıkları baskınlarda o derece şaşkınlığa uğramışlardır ki hiç bir mukavemet göstermeden hepsi maktul düşmüşlerdir.

Mendres nehri taşı

Bir çok köyler su altında kaldı, kızılây yardım ediyor

İzmir 9 (Akşam) — Küçük Menderes ve Cellâd gölü sürekli yağmurlardan taşmıştır. Tirenin Kaime köyü halkı kayıklarla güçlkle kurtarılmıştır.

Arapçı, Subaşı, Tolom, Yeniçiflik, Buraz köylerinin bir kısmı evlerini su basmıştır. Köylülerinin yiyeceklerinden bir kısmı mahvolmuş ve bir miktar hayvan ölmüştür. Kızılây yardım heyetleri gönderdi. Evsiz kalanlar çadırlara yerleştirildi. Yağmur devam ettiğinden su basmasının büyümesinden korkuluyor.

İzmirde bir fırında 4 kişi ömür çarpmasından öldü

İzmir 9 (Akşam) — İzmirde yakın Burnovada Adem ustanın fırında bir odada yatan dört çirak bir ustadan dördü ölmüştür. Bir çirak kurtulmuştur. Bunların hamızı karbondan zehirlendikleri anlaşılmıştır.

Inhisarlar bakanı

Dün Ankaradan şehrimize geldi

Gümrük ve inhisarlar bakanı bay Râna dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Bay Râna trenden iner inmez doğrudan inhisarlar direktörlüğüne giderek kısa bir müddet genel direktör bay Mithat ile görüştüktan sonra bütün daireleri birer birer gezmiştir.

B. Râna şehrimizde bir kaç gün kadar kalacaktır.

İtalya ile ticaret

Geçenlerde müddeti biten Türk-İtalya ticaret mukavelesinin 20 ikinci kânundan itibaren 20 nisan kadar üç ay müddetle uzatıldığı dün gümrüklere bildirilmiştir. Fakat İtalyaya ancak bedeli döviz olarak peşin verildiği tevsik edilen mallar gidebileceğinden ihracat durgun bir haldedir.

Atatürk bugün geliyor

Dün akşam Ankaradan hareket ettiler

Reisicumhur Atatürk bugün İstanbul'a şeref vereceklerdir. Atatürk dün akşam saat yirmide Ankaradan hareket etmiştir.

Ankara 9 — Atatürk bu akşam hususi trenle İstanbul'a hareket ettiler. İstasyonda meclis reisi, başvekil ve mebuslar tarafından teşyi edildiler. Ankara valisi ve belediye reisi vilâyet hududuna kadar büyük öndere refakat etmiştir.

İzmirde komünistler hadise çıkarmak istediler

Adliye koridorunda enternasyonalı söylediler jandarmalara da taarruza kalkıştılar

İzmir 9 (Hususi) — Teşkilâtı esasıye kanununu değiştirmek maksadile komünist cemiyeti kurmak ve komünist prensiplerini yaymak için beyannameler atılmaktan suçlu Selâhaddin, Ahmed, Giritli Ahmed, İsmail, Yusuf, Mehmed Emin, Hayrı isminde yedi kişi ağır cezada muhakeme edilmiş, dörder sene hapse mahkûm edilmişlerdir.

Topal Fevzi, Hazım, Mazhar, Giritli Hasan, Zekeriyya, Süreyya isminde altı maznun beraet etmişlerdir.

Mahkûmlar salondan çıkarıldıktan sonra adliye koridorunda gürlütü ederek ve enternasyonal marşını söyleyerek yaşasın komünizm diye bağırışlar, hadise çıkarmak istemişlerdir. Mahkûmlar muhafız jandarmalar da taarruza kalkışmışlar, sandalya kaldırmışlardır. Bu suçlardan dolayı da haklarında takibata başlanmıştır.

Suriyede

kanlı arbedeler 10 ölü, bir çok yaralı vardır

Beyrut 8 (A.A.) — Humusda vuku bulan karışıklıklarda ölenlerin sayısı üç kişidir. Bir çok zabita memurları da yaralanmıştır.

Şamda saat 17 ye kadar sükûnet hüküm sürmüştü, ondan sonra gösterişçilerin vaziyeti zabitanın müdahalesini icap ettirmişti.

Hamada gösterişçilerden yedi kişi ölmüştür.

Kudüs 8 (A.A.) — Suriyedeki bildirildiğine göre, Suriyedeki karışıklıkların artması üzerine, Fransız fevkalâde komiseri ile müslüman şefleri arasında, sükûnun tesisi için, yapılmakta olan müzakereler talik olunmuştur. Suriyede umumî grev hâlâ devam etmektedir. Fevkalâde komiser B. de Martel, derhal Paris gelmek için emir almıştır.

Zengibarda kıyam

Yerliler İngiliz memurlarına hücum ettiler

Londra 8 (A.A.) — Bu sabahki gazeteler, Zengibar adasında vukua gelen karışıklıklar hakkında bazı tafsilât vermektedir.

Kopra hakkında hükümetin aldığı yeni bir karar üzerine yüzlerce arap ayaklanmışlardır. İsyan eden bu araplar, bir İngiliz müfettişini kılıçla yaralamışlar ve kendisini sokak ortasında bırakmışlardır. Bundan sonra polis başkanına ve mintaka komiserleri üzerine hücum etmişlerdir.

Yüksek bir polis memuru yaralanmış ve ayrıca bir polis memuru da ölmüştür. İsyan esnasında araplar postahane binalarını da yıkmışlar ve bu suretle bir çok hasara sebep olmuşlardır.

Terfikedecek hakimler

Ankara 8 — İstanbul ticaret reisi Memduh ile ağır ceza reisi Ahmed Suad, Ankara ceza reisi Osman Talât, zat işleri umum müdürü Fehim adliye terfi listesine dahil bulunuyorlar.

Marangozların dilekleri

Kredi verilmesini ve ehliyetsizlerin işten menini istiyorlar

Parti İstanbul başkanı bay Hilmi evvelki akşam marangozlar cemiyeti idare heyeti âzalarını kabul ederek vaziyetleri hakkında kendilerinden izahat almıştır.

Cemiyet mümessillerinin başlıca dilekleri şunlardır:

1 — Marangozların çoğu kredi bulamadıkları için müşkül vaziyete düşmüşlerdir. Kredisizlik yüzünden taahhüdler vaktinde başlanmıyor ve alâkahlar zarara uğruyorlar. Mamulâh pahalıya mal oluyor.

Bir bankadan marangozlar için kredi temin etmek veya küçük bir banka vücuda getirmek suretile vaziyeti düzeltmek mümkün olacaktır.

2 — Ehliyetsiz marangozların çalışmalarına müsaade edilmesi hakiki sanat sahiplerinin işlerini bozuyor. Çünkü ehliyetsizler fena ve ucuz mal çıkararak rekabet yapıyorlar.

Bu sebeple asıl marangozların işleri azalıyor ve sermayeleri mahvoluyor. Cemiyet mümessilleri bunun önüne geçmek için marangozların ehliyetnamesine tabi tutulmalarını istemişlerdir.

Parti bu dilekleri haklı bulmuştur. Lâzım gelen teşebbüslere girişilecektir.

Mühim seyahatler

Goering Lehistan'a gidecek

Varşova 8 (A.A.) — B. Goeringin 14 şubatta Lehistan'a gitmesi ihtimali vardır. Kendisi Bialowiczada bir ay gezisine iştirak edecek ve Lehistan hükümetine misafir olacaktır. Dantzig âyanı B. Greiserde bu av gezisine iştirak edecektir.

Starhembergin Romanya seyahati

Paris 8 (A.A.) — Matin gazetesinin Berlin muhabirinden aldığı bir habere göre prens Starhembergin B. Mussolini ile görüşmek üzere pek yakında Romanya'ya gitmek tasavvurunda olduğu Viyanadan bildirilmektedir.

Köprüden geçerken..

Tren gelince kendini dereye attı yaralı kurtarıldı

Evvelki gün Çatalca civarında garip bir kaza olmuştur. Çatalca'dan hareket eden 63 numaralı marşandiz katarı o civarda bulunan bir köprüye yaklaştığı sırada trenin makinisti köprü üstünde bir adamın durduğunu görmüştür. Makinist derhal düdüğü çalmıştır.

Bunun üzerine telaşa düşen köprüdeki hüviyeti meçhul şahıs kendisini köprü altından geçiren dereye atmıştır.

Tren durdurulmuş ve derede araştırma yapılarak bu adam kurtarılmıştır. Hüviyeti tahkik edilmektedir.

Bu kaza neticesinde kendisinin sadece soğuk bir banyo yapmaktaki kalmadığı, sol omuzundan yaralandığı anlaşılmıştır.

İspanya ile ticaret anlaşması

İspanya ile yaptığımız yeni ticaret anlaşması dünden itibaren meriyete girmiştir.

Bu piyasada çok iyi tesir yapmış ve bilhassa yumurta üzerine muameleler hararetlenmiştir.

Makedonyaya kar yağıyor

Atina 8 — Şiddetli yağmurlardan sonra hava soğumuştur. Makedonyaya kar yağıyor.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Radyoda hangi musikî çalınır?

Caz ve tango çalmak, Anadolu ajansının telgraflarını okumakla Radyo denilen koskoca bir icadın küçültüldüğüne inanıyorum.

Bunlar, bu kadar zahmete değmez. Caz, her yerde dinleniyor, artık bıktık usandı. Hem bunun âlâsını Londra istasyonu veriyor. İyi garb musikisini de bin bir istasyon dinletiyor. Düğmeyi çevir, beğendiğini dinle.

O halde bizim radyo ne yapar?

Bizim radyo bir şeycik yapmadığı için elâlem boyuna Mısıra açıyor, arabın bitmez tükenmez «Yaleyli...» sine katlanıyor.

Dikkat: Garb musikisini aldık diyince, garbın musikisini olduğu gibi kabullendik diyemeyiz. Fransız, Alman, İtalyan, Rus musikileri hep garp musikisidir. Fakat Fransızın, almanın, rusun, roman-yalının, macarın kendi musikileri var. Bizimki hangisi?

Biz, garb musikisini değil, onun tekniğini alacağız. Çünkü, musiki gibi en mühim kültür şubesi ancak millî olabilir.

Bizim millî musikimiz hiç yok mu?

Böyle bir iddiaya inanılmaz. Bir millet ne kadar iptidai olursa olsun, kendi musikisi vardır. Vahşilerin bile musikisi vardır.

Musikî, dil gibi, din gibi, ahlâk gibi bir realitedir.

Realite olan, yaşayan türk musikisi hangisidir?

Türkiye Avrupa musikisi girmeden önce iki musikî vardı: Birisi Farabi tarafından Bizanstan alınan şark musikisi, öteki de eski türk musikisinin devamı olan halk melodileri.

Şark musikisi, tıpkı garb müziği gibi eski Yunan musikisinden doğmuştur.

Orta kurunda meydana gelen opera, Yunan musikisindeki çeyrek sesleri ve yeknasaklığı attı, armoniyi aldı, en ince ve yüksek duygu ve heyecanları ifade etmek kudretini kazandı.

Şark musikisi eski halinde kaldı. Saray rağbetile, ortodoks, ermeni, gildani ve yahudi ibadetlerle yer tutan bu eski Arab ve Acem musikisi her halde millî türk musikisi değildir.

Millî musikimiz, Anadolu halk melodileridir. Modern türk musikisi, garb tekniği ile halk melodilerinin birleşmesinden doğacaktır.

Fakat, bu melodiler nerede? Bizim Radyo, bu halk şarkılarını neden çaldırıyor? Yeni nesil sade cazband dinleyerek mi musiki terbiyesi görecektir? Sade garb musikisi dinleyerek mi millî musikînaslarımız yetişecek?

Kulaklarımızın hem onu hem bunu dinlemesi lâzımdır. Türk musikisi vardır. Dedede efendi bile musiki tarihinden silinemeyecek koskoca bir abidedir.

Haftada bir yarım saat Osman pehlivanı dinlemekle millî musikîye yer ayırmış olmayız. Kendi melodilerimizi unutursak garb tekniğinden türk musikisi çıkarmaya da imkân kalmaz. Eğer heyecan, duygu dediğimiz şeyler millî ise, dinlerken halka bu heyecanı veren musiki millî olabilir.

★★★

Beyoğlu Halkevi

Beyoğlu Halkevi, sosyal yardım ve köyçülük şubelerini açmağa karar vermiştir. Bu şubelerin bu ay içinde açılmalarına çalışılacaktır. Bu suretle Beyoğlu Halkevinin şubeleri sekizi bulacaktır.

ŞEHİR HABERLERİ

Yemiş sahili

Rıhtım inşası su hücumundan koruyabilir

Son lodolar üzerine Balikhane'nin sular altında kaldığını yazmıştık. Sular yalnız Balikhaneyi değil, Eminönünden Yemiş kadar uzanan bütün sahili kaplamıştı.

Bu yüzden zarar gören mülk sahipleri, ve mallarının suların tesirile çürüyüp bozulduğunu iddia eden esnaf vardır. Sular çekilmekle beraber belediye hâlâ birçok şikâyetlere muhatap olmaktadır.

Belediye, yeni bir su hücumu karşısında bir tedbir almak mümkün olup olmadığını araştırmıştır. Fen heyetinin yaptığı tetkikata göre Haliç sahillerini su istilasından koruyabilmek için buraya rıhtım yapmaktan başka çare yoktur.

Fakat rıhtım meselesi de hem çok paraya ihtiyaç gösteren, hem de şehrin umumî plânına taallük eden bir mesele olduğuna göre, şimdilik rıhtım yapmağa imkân görülmüyor.

Tedavülden kaldırılan gümüş mecdiyeler

Tedavülden kaldırılıp toplanan ve darphaneye gelen gümüş mecdiye ve ufaklıkların sikleti 53,5 tondur. Bunların içinde ekseriyeti teşkil eden mecdiyeler 4,458,332 adeddir.

Hırsız misafir

Vasfiyenin konsolunu kırarak mücevherlerini aşırıldı

Tavşancıda oturan Hamdi adında 18 yaşlarında bir delikanlı iki gün evvel İstanbul gelmiş, burada Lâleli civarında ahabplarından bayan Vasfiyenin evine misafir olmuştur.

Evvelki gün bayan Vasfiye gezmeğe çıktığı sırada Hamdi evde yalnız kalmıştır. Delikanlı bu fırsatı kaçırmıyarak bayan Vasfiyenin odasına girip konsolu kırmış ve içinden altın bilezikler, bir pırlanta yüzük, âsarı atıkadan kıymetli bir kordon, daha bazı mücevherler aşırıp kaçırmıştır.

Hamdi, bu mücevherleri çarşıda satmak üzere dolaşırken polisler görmüşler ve kendisini yakalayıp tahkikata başlamışlardır.

O sırada bayan Vasfiye de polise müracaat ederek mücevherlerinin çaldığını bildirmiştir.

Hırsızlık bu suretle meydana çıkınca mücevherler sahibine teslim edilmiş, Hamdi de adliyeye verilmiştir.

Kadıköy lâğımları

Belediye Anadolu yakasın da da lâğımlar yaptırarak

Kadıköy, Üsküdar havalisinin kanalizasyonunu yapmak için belediye reisliği şehir meclisine bir teklifte bulunmuştur.

Belediye önümüzdeki yaz mevsiminde Kurbağahdere ve Üsküdar kanalizasyonunu yaptırmakla beraber bütün Anadolu sahilinde yeni mecralar için bir proje hazırlayacaktır. Bunun için şehir meclisinden tahsisat istenmiştir.

Yeni proje, Beylerbeyinden Fenerbahçeye kadar uzanan geniş bir sahanın lâğımlarını ihtiva edecektir. Kadıköy ve Kurbağahderenin proje ve plânları hazır. Diğer kısımlara ait proje de hazırlandıktan sonra şimdiki kadar yalnız İstanbul'a, kısmen de Beyoğluna inhisar eden kanalizasyon inşaatı karşı sahile de teşmil edilecektir.

Vapur ve trenler

Belediye halkın ihtiyaçlarını şirketlere bildirecek

Akay, Şirketi Hayniye vapurlarına banliyö tren tarifeleri senenin dört mevsiminde değişmektedir. Bu tarifeler, alâkadar idareler tarafından yapılmakta ve hükümetçe tasdik edilmektedir.

Belediye vesaiti nakliye tarifelerinin halkın ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için daire, müessese ve mekteplerle çarşı ve pazarların işe başlama ve tatil saatleri tarifeleri yapılırken nazarı dikkate alınması için bu müesseselere bildirecektir.

Bir kaç ay sonra ilkbahar tarifeleri hazırlanacağından belediye şimdiden hazırlıklara başlamıştır.

Kartal kaymakamı

Münhal bulunan Kartal kaymakamlığına tayin edilen bay Salâhaddin şehrimize gelmiş ve yeni vazifesine başlamıştır.

Yeni Kartal kaymakamı, bulunduğu yerlerde faaliyeti ve idarecilikteki ehliyeti ile tanınmıştır. Yeni vazifesinde muvaffakiyetini dileriz.

Yük taşımak meselesinden kavga

Küçükpazarda Hasan ve İsmail adlarında iki kişi dün nöbetle yük taşımak meselesinden kavga etmişlerdir. Kavga İsmail bir demirle Hasanın kafasına vurarak tehlikeli surette yaralamıştır. Vaka polise haber verilmiş, Hasan baygın bir halde hastaneye kaldırılmıştır. İsmail yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.

Gümrük temelleri

Fen heyetine göre şimdilik bir tehlike yok

Sirkedeki gümrük baş müdürlüğü binasının duvarlarında ve zemininde bazı büyük çatlaklıklar görülmesi üzerine nafia fen heyeti tarafından temel açılarak tetkikat yapılmıştır. Heyetin verdiği rapora göre, binada çöküntüler bulunmakla beraber şimdilik bir tehlike yoktur.

Ancak binanın ileride ne şekil alacağı kestirilemediğinden her altı ayda bir fenni muayene yapılmasına lüzum gösterilmiştir.

Gümrük binasının damları tamire muhtac bir hale gelmiştir. Damlardan yağmur suları aktığından tamiratın bir an evvel yapılması için nafia vekâletine müracaat edilmiştir.

10,000 liralık ihtilâf

Liman idaresi ile Vapurculuk şirketi arasında 10,000 küsur liralık bir alacak yüzünden çıkan ihtilâf üzerine Liman idaresi şirket vapurlarının yüklerini boşaltmamağa karar vermiştir.

Bu yüzden de şirket vapurlarının Denizyollarına devir ve teslimi uzamakta idi. Yapılan bir anlaşma üzerine bu ihtilâf halledilmiş ve yüklerin boşaltılmasına başlanmıştır.

Merhametsiz torun

70 yaşındaki büyük annesini dövdü

Şehreminde oturan Emine adında bir kadın dün büyük annesi yetmiş yaşlarındaki Emine ile kavga etmiştir. Genç kadın büyük annesini odaya kapamış ve fena halde döverek ağzını, yüzünü parçalamıştır.

İhtiyar kadın, torununun elinden kurtulunca kanlar içinde polise giderek vakayı anlatmıştır. Zabita, ihtiyar kadını hastaneye kaldırmış, torunu Emine yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.

Beygir altında kalmış

Belediye temizlik amelesinden Ahmed dün beygirini hızla sürerek Kasımpaşadan geçerken Ahmed adında bir çocuğa çarpmıştır. Hayvanın tekmeleri altında ezilen Ahmed, tehlikeli surette yaralanmıştır.

Yaralı çocuk hastaneye kaldırılmış, hayvanı caddede hızla sürerek kazaya sebep olan Ahmed yakalanarak tahkikata girişilmiştir.

Son lodos fırtınasından bozulan Kadıköy rıhtımı hâlâ tamir edilmemiştir. Geceleyin oralardan geçen otomobil ve arabaların bu bozuk yerede devrilerek bir kazaya sebebiyet vermeleri ihtimali vardır, Klîşemiz rıhtımın bugünkü bozuk vaziyetini gösteriyor.

Bir çırpıda

Kabahat kimde?

Şu «kabahat» denilen söz dünyanın en güzel kadını, en zengin kadını olsa bir tek kişi çıkıp ta koluna girmez, onu kendisine mal etmez.

İkidebir şikâyet ediyoruz: — Çocuklarımız mektebe gidecek yerde kahvelere devam ediyorlar. Bu ne hal?

Mektep müdürlerine sorarsınız: Kabahat ailede... der. Çocukların üzerinde aile otoritesi kalmadı ki... Babaları çocuklara söz geçiremiyorlar...

Hakikaten kabahatın yüzde sekseninin velilerde olduğu anlaşılmalıdır. Çünkü bir mektep müdürünün yanık yanık anlatmasına bakınız:

Beş senedenberi «veli» denilen sınıf ortadan kalktı. Çocuklar kendi kendilerini mektebe getiriyorlar, tastiknamelerini getiriyorlar, ceblerinden çıkarıp taksitlerini veriyorlar, kaydoluyorlar. Gene tastiknamelerini alıp gidiyorlar. Biz velilerin yüzlerini görmüyoruz.

İşte bu şerait altında kabahat tamamen velilerde iken insan nasıl kalkar da:

— Çocuğum kahvelere gidiyor, mektebe gitmiyor diye şikâyet eder.

Lâkin diyorum ya.. .Ortada «kabahat» denilen şey var.. Kimse bu hasbanın koluna girer mi?

İkidebir sizlanıyoruz:

— Nedir bu sokakların pisliği? Lâkin sokakları kirleten kimdir acaba? Ya benim attığım cigara paketi, ya sizin attığınız fıstık kabuğu vesaire...

Fakat kabahatı kimde aramak lâzımdır? Tabii başkasında...

Ah şu kabahat.. Ah şu kabahat

H.F.

Polis tayinleri

Emniyet müdür ve memurluklarına kimler terfi etti?

Gazetelerde İstanbul Emniyet müdürlüğü şube müdürlüklerindeki tayinlerden bahsedilirken bazı yanlışlıklar olmuştur. İstanbul Emniyet müdürlüğüne resmen gelen tayin emirlerine nazaran polis ikinci şube merkez memuru bay Kadri İbrahim Elâziz emniyet müdürlüğüne, birinci şube müdür muavini Sabri Erzinca emniyet müdürlüğüne, ikinci şube müdür muavini Levhi Bolu emniyet memurluğuna, birinci şube müdür muavini Şükrü Ahmed İçel emniyet memurluğuna tayin edilmişlerdir.

Dördüncü şube müdür vekili Fikri asaleten aynı şube müdürlüğüne, üçüncü şube başkâtibi Fuad aynı şube müdür muavinliğine tayin edilmişlerdir.

Münhal bulunan emniyet müdürlüğü baş hekimliğine ikinci hekim Hamdi, ikinci hekimliğine Yusuf Sadi, onun yerinde doktor Cevad tayin olunmuşlardır.

Sebepsiz dayak

Tevfik, dükkânda gülen iki kızı dövdü

Büyükadada tütüncülük yapan Nikoli dün bir iş için dükkândan ayrılmış ve kızı Marika ile evlerinde misafir bulunan Aspasyayı dükkâna bırakmıştır. İki kız dükkân içinde kendi kedilerine konuşup gülerlerken sokaktan geçen Tevfik adında biri dükkâna girmiş ve:

— Siz bana gülüyorsunuz.. Diye genç kızlara küfredmeğe başlamıştır.

Marika ile Aspasya kendi kendilerine konuşup güldüklerini, Tevfik'i görmediklerini söylemişlerse de Tevfik dinlememiş ve dükkân içinde iki kız fena halde dövmüştür. Gürültüye ahal ve polisler yetişmiş ve Tevfik'i yakalamışlardır.

Garp musikisi

Profesör Hindemith yakında memleketimize gelecek

Deyli Telegraf yazıyor: Meşhur Alman modernist bestekârı M. Hindemith Londra radyosunda iki defa konser vermek üzere Londra'ya geldi. Bu zat şubat sonuna doğru Türkiye'ye gidecek ve bu memlekette garp musikisini neşir için teşkilât yapacaktır.

Alman bestekâr Deyli Telegrafın bir muharririne şu beyanatta bulunmuştur:

— Şimdiye kadar Türkiyede Arab musikisi inhisar tesis etmişti. Lâkin Kemal Atatürk Avrupai mektepler, orkestralar ve mahaller vücude getirdi. Şimdi İstanbul'da bir senfoni orkestrası vücude getirilmiştir.

Ankara'da da diğer bir senfoni orkestrası teşkil edilmiştir. Ankara'da maarif vekâleti hizmetinde bulunacağım.»

M. Hindemithin Londrada vereceği viyola konserinin birincisi Alman halk şarkıları esas üzere bestelenen (Koğu bekçisi) parçası olacaktır.

Alman bestagârı Berlinde devlet musiki mektebi profesörlerindedir. Her gün verdiği musiki dersleri arasında kafasını dinlendirmek için bu son parçayı bestelemiştir.

Çalı süpürgesi

İtalya yerine yeni mahreçler aranıyor

Türkofis bütün Türkiye mahsullerinin ihraç imkânlarını araştırıyor. Bu arada çalı süpürgesinin nerelere gönderilebileceği de tetkik edilmiştir. Evvelce İtalya, Mısır ve Suriyeye çok miktarda çalı süpürgesi ihraç ediyordu.

Zecri tedbirlerin tatbiki üzerine bu ihracatın bir kısmı durmuştur. Suriye ve Mısır piyasalarına çalı süpürgesi göndermek imkânı mevcut olduğu anlaşıldığından bu işi yapacak müesseselerle temas edilecektir.

Çalı süpürgesinin kilosu beş kuruşa satılıyor. Yakında ihracata başlanması ihtimali vardır.

Boluda otomobil ve otobüslerde birer ecza kutusu bulunduracak

Bolu belediyesi, mıntakası dahilindeki otomobil ve otobüslere birer ecza kutusu koydurmuştur. Bu suretle otomobil ve otobüslerde kazaya uğrayanlar hakkında ilk sıhhi tedbirleri almak imkânı temin edilmiştir.

Ecza kutularında pamuk, gazofil, tentürdiyot, eau oksicene ve eter bulunduruluyor.

Tiftik ve yapağı satışları kızıştı

Ecnebi alıcıların istekli çıkması tesirle tiftik ve yapağı satışları çok hararetlenmiştir. Dün tiftikler 97,5 kuruştan, yapağlar 56 kuruştan muamele görmüştür. Fiatlerin daha ziyade yükseleceği umuluyor.

BUHRAN BITTİ

Neşe - Aşk - Eğlence - Yüzerce güzel artist, kakkahalı bir mevzu, en şakrak şarkılar ve danslar

Baş rollerde: ALBERT PREJEAN DANIEL DARRIEUX

İlâveten: Wagner'in Meistersinger von Nurnberg uvertürü

Bugün MELEK sinemasında

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine.

Radyo

AKŞAM in tavsiye ettiği günün mühim programı
9 Şubat Pazar

İstanbul, 12,30 Muhtelif plâk neşriyatı, 18 Dans musikisi (plâk), 19 Haberler, 19,15 Retransmission, 20 Türkçe plâklar, Halk türküsü, 20,30 Stüdyo caz tango ve orkestra gurupları, 21,15 Eminönü Halkevi gösterit kolu tarafından temsil: «Hedef» piyesi, 21,45 Son haberler, saat 22 den sonra Anadolu ajansının gazetelere mahsus havadis servisi verilecektir.

Bükreş — 17,30 Flüt ile halk şarkıları.

Budapeşte — 18,45 Konservatuardan karışık konser.

Varşova — 17,15: Keman-flüt (Bethoven sonatları).

Viyana — 21: Jozef Marks'ın şarkılarından.

Hamburg — 20: Şubert konseri (Triyo).

Prag — 20,30: Valslar.

Moskova — 19,45: Çaykovskinin (Öjen Onegin) operası.

10 Şubat Pazartesi

İstanbul — 18 Muhtelif plâklar, 19 Haberler, 19,15 Senfonik musiki, 20 Triyo: Stüdyo sanatkarları tarafından, 20,30 Stüdyo caz tango ve orkestra gurupları, 21,30 Son haberler, Saat 22 den sonra Anadolu ajansının gazetelere mahsus havadis servisi verilecektir.

Budapeşte — 20,40: Budapeşte filharmonisi.

Viyana — 21: List müziği.

Hamburg — 21,10: Haydn konseri.

Prag — 18,40: Weberin eserlerinden konser.

Moskova — 19,45: Straus'un «Eğlenceli harb» opereti.

İzmir vilâyetinde Yunanlıların bıraktıkları arazi

İzmir (Akşam) — İzmir vilâyeti dahilinde Kayas çiftliği ile Bergama ve Dikili havalisinde Yunan tebaalı bazı şahıslardan metruk mühim miktarda arazi vardır. Bu arazinin gayrimübadil bonosile satışlarında kimse talip olmadığından civarındaki köylerde oturan topraksız ve yoksul köylülere - imar etmek şartile - dağıtılması vilâyetçe muvafık görülmüştür. Bunun için teşebbüslere girişilmiştir.

Münir Nureddin konseri

Konser vermek için gittiği yerlerden dönen sevimli ve güzide artistimiz Münir Nureddinin Salı akşamı saat 9,15 te Fransız tiyatrosunda bir konser vereceği memnuniyetle haber alınmıştır.

Kıymetli artistin bu konserine Refik, Şemseddin, Fahire Refik ve Artaki iştirak edeceklerdir. Münir Nureddini çoktanberi dinlememiş olanlar bu fıstattan istifade edeceğine hiç şüphe yoktur.

9 ŞUBAT PAZAR

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu

gündüz saat 11 de

KARAMAZOV

KARDEŞLER

Türkçeye çeviren

Reşat Nuri

Saat 15 ve 20,30 da

Büyük operet

MİRNAV

Yazan: Afif Obay Muzik: A. Bozer.

10 Şubat Pazartesi akşamı büyük operet

Mirnav ve Naşit tarafından 1 perde komdi

Herkes bu filmi,

Sinema

sinemacılığın en yüksek eseri olduğunda birliktir. Bütün Fransız donanması bu filmde.

Bu film prova edilirken Bay Fahir İpekçi (Yirmi senelik sinemacıyım ilk defa bu film beni ağlattı!..) diyor ve ağlıyordu. Bu yüksek filme dünya havadisleriyle beraber LIAN HAİD'in

İKİ KOCALI KADIN Silâh Başına

Silâh Başına

SİNEMANIN BİR HARİKASI, GÖZLERİN HENÜZ GÖREMEDİĞİ

SEKOYA

(KAPLAN KIZ)

şaşarak ve şaşırarak seyredeceğiniz şaheser

Bugün İPEK sinemasında

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Bugün
MİLLİ SİNEMADA
ERNST LUBİTCH'in en büyük filmi
ŞEN DÜL
Baş rollerde:
MAURICE CHEVALIER JEANETTE MACDONALD
Mevsimin en büyük filmi
Ayrıca: KORKUÇ SÜVARI Sergüzeşt filmi
En son FOKS JURNAL

Kadıköy SUREYYA
PEPEO
Büyük Şark opereti muvaffakiyetle devam ediyor.

Bugün AZAK Sinemasında
Aşk, Müzik, dans ve 2 1/2 saat gülmek filmi
FERNAND GRAVEY AŞK BANDOSU (Fanfare D'Amour)
Bu filmi İstanbul'da herkes görmelidir. Ayrıca: Komik
Berlin Olimpiyadı, Dünya havadisleri

Bugün TÜRK sinemasında
Türkçe sözlü
VARYETE
(TİVOLİ CANBAZHANESİ)
Görülmemiş Sirk numaraları, heyecanlı sahneler, artistlerin aşk maceraları, fevkalâde meraklı ve eğlenceli büyük film.
HARRY PIEL, LOVIS RALPH, HILDE HILDEBRAND, SUSI LANNER
Bu film Berlin ve Dresden'in meşhur sirklerinde çevrilmiştir.
İlâveten: Avrupadan Cenubi Amerikaya tayyare ile seyahat filmi gösterilecektir.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Bugün iki büyük film birden görmek için
SÜMER SİNEMASINA
gideceksiniz. (Bolivya - Paraguay) muharebesini gösteren
HUCUM FİLOSU
ile tarihî bir vak'a yı tasvir eden
LÜKRES BORJİYA
Filmleri gösterilmektedir. Gece 8 de her ikisi birden: İlâveten PARAMOUNT
JURNAL İngiltere kralının cenaze merasimi.
Bugün saat 11 de matine, dühüliye 35 kuruş

İSMİNİ SÖYLEMEK YETER:
MARTHA EGGERTH'in
KASTA DİVA
ve ayrıca film tarihinde ilk defa olarak
Binlerce ölüm tehlikesi içinde alınmış hakiki eser
VAZİFE KAHRAMANI
saat birden itibaren mütemadî seans
ALEMDARDA

Şahane bir lüks ve ihtişam... Müessir bir mevzu...
Kraliçe ihtirası... Bir kadın kalbi...
İşte: Bugün SARAY Sinemasında
göreceğiniz, Fransızca sözlü:
DİKTATÖR
film budur. Baş rollerde: MADELAİNE CAROLL ve CLİVE BROOK
PARAMOUNT JURNAL'de: İngiltere kralının cenaze merasimi.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

BORSA

İstanbul 8 Şubat 1936
(AKŞAM KAPANIŞ FİATLARI)

Eşam ve Tahvilât

İst. dahilî	95,	İş B. Hamiline	9,50
Kuponsuz 1933		» Müessis	90,—
istikraz	97,50	T. C. Merkez	
Ünitürk I	24, 15	Bankası	61,50
» II	22, 50	Anadolu hisse	23,15
» III	22, 40	Telefon	8,50
Müessil I	47,15	Terkos	14,50
» II	43,30	Cimento	10,35
» III	—	İttihat değir.	9,85
İş Bankası	9,50	Şark	» 0,70

Para (Çek fiatları)

Paris	12,06,—	Sofya	64,39,74
Londra	621,50	Prağ	19,21,75
Nev York	80,80,—	Berlin	1,97,94
Milano	10,00,65	Madrid	5,81,92
Atina	84,20,—	Belgrad	34,85,50
Cenevre	2,43,92	Zloti	4,22,60
Brüksel	4,73,20	Pengo	4,50,75
Amsterdam	1,17,40	Bükreş	108,51,—
		Moskova	1088,25

AKŞAM

Abone Ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	—

Posta ittihadına dahil olmayan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Zilkade 15 — Kasım 94
S. İmsak Güneş Öğle İkinci Akşam Yata
E. 11,47 1,28 6,53 9,41 12 1,32
Va. 5,22 7,03 12,28 15,16 17,35 19,07

İdarehane: Babâli civarı
Acımsuluk Sok.
13 No.

Fransız Tiyatrosu HALK OPERETİ

Bugün saat 16 da
Bu akşam saat 20,30 da
Dost Yunanistanın kıymetli artistleri
Zozo DALMAS ve
KOFİNYOTIS'in iştirakile

LEBLEBİCİ HORHOR
Fiatlar: 35-50-60-75-100-125 Loca
300-400-500 gişe gündüz açıktır. Tel. 41817
Salı akşamı Kadıköy HÂLE'de

Bugün TAN sinemasında
Mevsimin güzel filmi
HAYAT ACILARI
HARRY BAUR - ALİCE FIELD
PIERRE BLANCHARD -
MADELAİNE GUİSTTY
Yeni FOKS JURNAL.
İlâveten: MİKİ MAVS

İstanbul 3 üncü icra memurluğundan:
Paraya çevrilmesine karar verilen 3
yakut 14 amatist taş, iki zerkmun bir
pandantif ve iki bilezik 13/2/936
perşembe günü saat 14 de Sandal be-
desteninde satılacağından isteyenlerin
müracaatları ilân olunur. (18890)

DUŞUNCELER

BOŞ OTURMAK

Bir gün, sadece bir yirmi dört saatin sekiz saatini çalışmadan, düşünmeden, çarpışmadan geçirmek.

İçimde buna bu kadarlık rahat, bu kadarlık rüyada gibi dumanlı boş saate hasret mi çekiyorum?

Belki evet! Fakat muhakkak ki hayırlı!

Dinlenmek bir hakktır. Sekiz saat olsun, uyku saatlerinin dışında boş oturabilmek, hiç olmazsa arada sırada, belki bir ihtiyaçtır.

Fakat ben kendi payıma ne bu hakkı kullanabilecek kadar imkânli, ne bu

ihtiyacı duyabilecek kadar yorgunum şimdilik.

Yalnız, işin sevinç olduğu şartlar içinde bütün bir hafta çalıştıktan sonra, dipnenmenin yalnız bir hak değil bir vazife olduğu şartlar içinde boş oturanlara hasret çekmiyorum dersem yalan söylemiş olurum.

Ters anlamayın, hasretim bütün ömürlerince yememiş bir ağaç gibi kılmıdamadan boş oturanlara ait değildir. Hasretim bambaşka şartlarla çalışıp, bambaşka şartlarla dinlenebilmelerdedir.

Orhan Selim.

Dünyada Neler Oluyor

Cerrahinin yaptığı mucizeler

Londra hastanelerinde, iki seneden beri, mucize sayılacak ameliyatlara yapıyor.

Operatörler, ellerinde kan akıtmadan kesip biçen neşterler, ölüme mahkûm olanlara can veriyor.

İçlerinden, diyatermik veya elektrik cereyanı geçen neşterlerle, hiç kan sızdırmadan yapılan ameliyatlara 1933 yılına kadar yapmak imkânsızdı.

Diyatermik veya elektrik cereyanı, neşterin temas ettiği damarları ısıtarak kesiyor ve damar sıcağın tesirile, kan çıkarmadan tekrar kapanıyor.

Bu mucizelerden bir kaç misal: Tamamile meflûç bir hastaya, diyatermik cereyanlı bir neşterle bir kaç saat süren ameliyat yapıyor. Hasta bir kaç gün sonra hastaneden yürüyerek çıkıyor.

Beş operatör, bütün bir gün, beyindeki bir urdan dolayı körlüğe mahkûm olan bir hastaya ameliyat yapıyorlar. Bu ur beyin erişilmiyecek bir noktadaymış. Elektrik cereyanlı neşterle ur alınmış, hastanın gözleri kurtulmuş.

Bir kadının da bir kaç sene evvel alınmasına imkân olmayan beyin uru yedi saatlik bir ameliyat sonunda alınmıştır.

Amerika pamukları

Amerika ziraat vekâleti, 1931 de Amerikanın senelik pamuk istihsalâtı 15.584.000 balya tahmin etmişti. 1930 da ise 13.932.000 balya idi. Eğer her sene 2 milyon arttıysa, bu sene Amerikanın 1.000.000.000 balya pamuk yetiştirmesi lâzım gelecek...

Arttı mı dersiniz?...

Gaziantep'te asrî bir fırın yaptırılacak

Gaziantep — Şehrimizde mevcud eski sistem fırınlarla akmeklerimizin düzelemeyeceğini ve eklemek fiatlerinin indirilemeyeceğini göz önünde tutan belediyemiz şehirde büyük ve asrî bir fırın tesisine karar vermiş ve bu iş için alâkadar müesseselere baş vurmuştur.

Birçok müesseseler bu fırın için tekliflerini belediyeye vermişlerdir. Bunların teklifi için birkaç müessesenin daha teklifi beklenmektedir. Teklifler tamam olunca teklif olunarak en uygun şart gösteren müesseseye asrî fırın yaptırılacaktır.

Sovyetlerde nüfus artıyor

1897 den beri, Sovyet Rusyanın nüfusu 106.432.300 den 163.166.000 e çıkmıştır. Sovyet Rusyanın her ilinde nüfusun arttığı hissolunmaktadır. Sana-yiin ilerlemesi üzerine şehirlerin nüfusu da 1926 dan beri artmaktadır.

Bugün 20.000 nüfuslu 148 şehir, 40 ilâ 100.000 nüfuslu 66 şehir, 100.000 den fazla nüfuslu 46 şehir vardır.

Nüfusu 100.000 den fazla olan iki şehir beş senelik plâna göre yeni yapılmış olan Magnitogorsk ve Stalinsk şehirleridir.

Magnitogorsk şehri 50.000 nüfus için inşa edilmişken bugün 250.000 nüfuslu bir şehir olmuştur. 80.000 kişinin barınacağı Stalinsk şehrinde ise 200.000 kişi vardır.

Hesab işi...

Viyana'da bir ameleyi tramvay çiyiyor. Adam ölüyor.

Arkasında dul kalan karısı mahkemeye baş vuruyor, ve şehirden zarar ziyan istiyor. Her ay Viyana belediyesi ona 390 şiling vermektedir.

Mahkeme bu talebi 175 şilinge indiriyor. Belediye her ay bu parayı kadına verecek? Fakat kaç sene?

Mahkeme mütehasıs doktorlar vasıtasile, ezilen amelenin tabii ölümle, kaç yaşında öleceğini tahmin ettiriyor. Doktorlar, ezilen amelenin 60 yaşına kadar yaşayabileceğini söylüyorlar. adam ezildiği zaman 50 yaşındaymış.

Dalgalık rekoru

Nev York zooloji müessesesi direktörü doktor Beebe, kürrre şeklindeki bir dalgalık âleti ile Bernudes adaları civarında denize dalmış ve 423 metre derinliğe kadar inmiştir.

Erzurumun Kümbet köyünde bir cinayet

Erzurum 6 (Akşam) — Erzurumun Kümbet köyünde 20 yaşlarında Ekrem isminde biri Fikri adında birinin taarruzuna uğramış ve kendisini güç kurtarmıştır. Ekrem geçen akşam Cemil adındaki yanaşmasile beraber tarladan dönerken Fikri önlerine çıkmış ve müdafaaya vakit bırakmadan Ekremi bir kaç yerinden yaralamıştır.

Cemil var kuvveti bacaklarına vererek köye kaçmış ve canını kurtarmıştır. Fikri jandarmalar tarafından yakalanmıştır. Ekrem, aldığı yaraların tesirile bir müddet sonra ölmüştür.

Sahte ölçüler

Tahkikat mühim bir safhaya girdi

Sahte damgalı ölçü ve tartı âletleri hakkındaki tahkikat dün mühim bir safhaya girmiştir.

Ekonomi vekâleti namına işe el koyan teftiş heyeti reisi B. Hüsnü Yaman ve müfettiş Kâmrân ticaret odasında kendilerine tahsis edilen dairede tahkikata devam etmişlerdir.

Evvelce malûmatına müracaat edilen eski ölçü müfettişlerinden B. Avni tekrar çağırılarak kendisinden izahat alınmıştır.

B. Avninin verdiği malûmat işin zannedildiğinden daha şumüllü olduğunu ortaya koymuş ve ileri sürdüğü bazı dikkate değer iddia ve ihbarlar üzerinde sıkı araştırmalara girişilmiştir.

Öğrendiğimize göre, vekâlet müfettişleri şehrimizdeki ölçüler baş müfettişi B. Orhan Toksavul ile teşkilâta dahil diğer memurlardan da izahat almağa lüzum görmüşlerdir.

Sahtekârlık hakkında esaslı ip uçları gösteren bir takım mektuplar ele geçirilmiştir. Bu mektuplarda işin iç yüzünü aydınlatacak noktalar vardır.

Uydurma damgalı ölçü çıkaran imalâthaneye mensup iki kişi bu hususta ifadeleri alınmak üzere müfettişler tarafından çağırılmışlardır. Yarı sorguları yapılabacaktır.

Vekâlet müfettişleri, gazetelerin bu meseleye ait neşriyatına çok ehemmiyet vererek araştırmalarda göz önünde tutmağa karar vermişler ve neşriyatı tahkikat dosyasına koymuşlardır.

Vekâlet emrine alınan ölçüler umum müdür muavinile bir müfettişten başka henüz hiç bir memura işten el çektilmediği ve salı gününe kadar mesullerin tamamile meydana çıkarılacağı vekâletin lâzım gelen idari tedbirleri alacağı temin edilmiştir.

Ölçüler müfettişleri sahte damgalı ölçülerini araştırmaya devam ediyorlar. Kontrol şiddetlendirilmiştir.

Dün de böyle kullanılması caiz olmayan bir takım ölçüler ele geçirilmiştir. Adliyeye verilen uydurma damgalı ölçüler arasında 160 grama kadar noksan tartan teraziler vardır.

Karadenizde sis

Ereğli (Akşam) — Son günler zarfında Karadenizde hava sisli gitmektedir. Bu yüzden Ereğliye gelmesi beklenen Bandırma vapuru yedi saat Akkaya civarında demirlemiş, sonra yarım yolla ilerliyerek Ereğliye gelebilmiştir. Vapur limana girenken eski gemi leşleri üzerine oturmuştur.

Ereğli liman reisi Kerameddin, ame ve kayıklarlarla derhal yetişerek tedbir almış ve gemideki eşyanın bir kısmı boşaltılmıştır. Vapur bu suretle kurtarılmıştır.

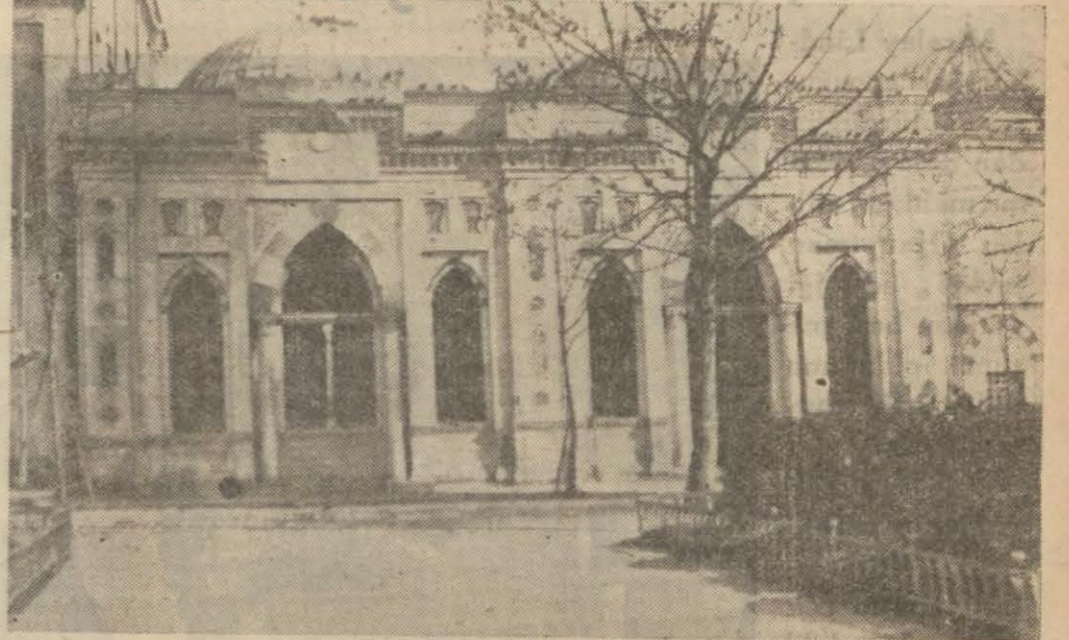
Nöbetçi eczaneler

Bu akşam nöbetçi eczaneler şunlardır: Şişli: Asum Şükürü, Taksim: Galatasaray, Yüksekaldırında Venikopolo, Galata: Fındıklıda Hilâl, Eminönü: Hüsnü Haydar, Kasımpaşa: Merkez, Hasköy: Halk, Heybeliada: Tomadis, Büyükkada: Halk, Bakırköy: İstapan, Sarıyer: Büyükdere'de Asaf, Tarabya, Yeniköy, Emirân ve Rumelhisarındaki eczaneler, Aksaray, E. Perteve, Beşiktaş: Nail, Üsküdar: İttihad, Kadıköy: Rifat Mümtaz, Modada Alâaddin, Fener: Çalidi, Samatya: Emin Rıdvan, Şehremini: Nâzım, Karagümrük: Svad, Alemdar: Esad, Küçükpazar: H. Hü. lüsi, Şehzadebaşı: Hüseyin Kâmil, Beyazid: Belkis.

Her gün bir mesele...

"İstanbulda asrî bir kütüphane lâzımdır,"

Profesör Piter kütüphanelerin kapılarını niçin deldirmiş?

İstanbuldaki umumî kütüphanelerden biri Beyazıt kütüphanesi

İstanbulda bir kütüphane meselesi vardır ki hakikaten dikkate değer. Son zamanlarda kültür bakanlığı bu işle yakından alakadar oluyor. İstanbul kütüphanelerindeki yüz binlerce cild kıymetli eserlerin tasnifi ile meşgul olunuyor.

Lâkin yalnız ve sadece eserlerin tasnifi İstanbuldaki kütüphane meselesini halle kâfi gelir mi?

Kütüphanelerle gayet yakından alakadar olan bir zat bize şunları anlattı:

— İstanbul kitap noktaî nazarından oldukça zengin bir şehirdir. Tahminen Süleymaniye kütüphanesinde 85.000, Fatih kütüphanesinde 35.000, Beyazıt kütüphanesinden 50.000 cild kadar kıymetli eserler vardır. Nuruosmaniye, Aya sofya, Köprülü, Mollamurat kütüphanelerindeki eserler bu hesaba dahil değildir. Yalnız Süleymaniye kütüphanesindeki eserler 35 - 40 eski kütüphanelerden toplanılarak bir araya getirilmiştir. Meselâ Hacıbeşirağa, Bağdadlı, Nafizpaşa, Yenicami kütüphanelerinden alınan eserler buradadır.

Lâkin bütün bu eserler hakikaten dağılmış bir halde bulunmaktadır. Bir araya toplanması çok lüzumludur. Bundan başka kütüphanelerimizin çoğu son derece sapa yerlerdedir. Kimi Çarşambada, kimi Süleymaniye'de, kimi Nuruosmaniye'de... Aynı mevzu için muayyen birkaç kitaba müracaat etmek istiyorsunuz değil mi? Aradığınız kitaplardan birini Çarşambada, ötekini Nuruosmaniye'de, ötekini Süleymaniye'de bulabilirsiniz. Bu da etüd yapmak isteyenler için pek büyük bir külfettir.

Bundan başka bugünkü kütüphanelerimizin hepsi eski, son derecede rutubetli medreselerdir. Bu taş medreselerdeki koyu rutubet kitapların son derece büyük düşmanıdır.

Rutubet yüzünden en nadide

kitapların sahifeleri birbirine yapışıyor. Bu kitapları açtınız mı; birbirine yapışan sahifeleri şöyle ayırmak isterseniz bir yaprağın yazılarının karşısındaki sahifeye geçtiğini görürsünüz. Sahifelerden biri yazılar üstüste geldiği için okunmaz.

Rutubet bir çok eserleri berbat ediyor. Hattâ buna karşı çare olsun diye kütüphane mütehasıs profesör Piter İstanbula geldiği zaman bütün kütüphanelerdeki kapıların üstlerini deldirmişti. Profesörün bundan maksadı şu idi. Eski medreseler olan kütüphanelerde hava cereyanı pek azdır, rutubet te bundan dolayı hasıl olmaktadır. Profesör kapıların üstlerini deldirmekle kütüphanelerde biraz hava cereyanı yapmak, rutubeti azaltmak istemiştir.

Lâkin İstanbul için en mühim ihtiyaçlardan biri asrî bir kütüphane yapmaktır. Ancak bu asrî kütüphanedir ki yüz binlerce kitabı ölümden, rutubetin elinden kurtarabilir.

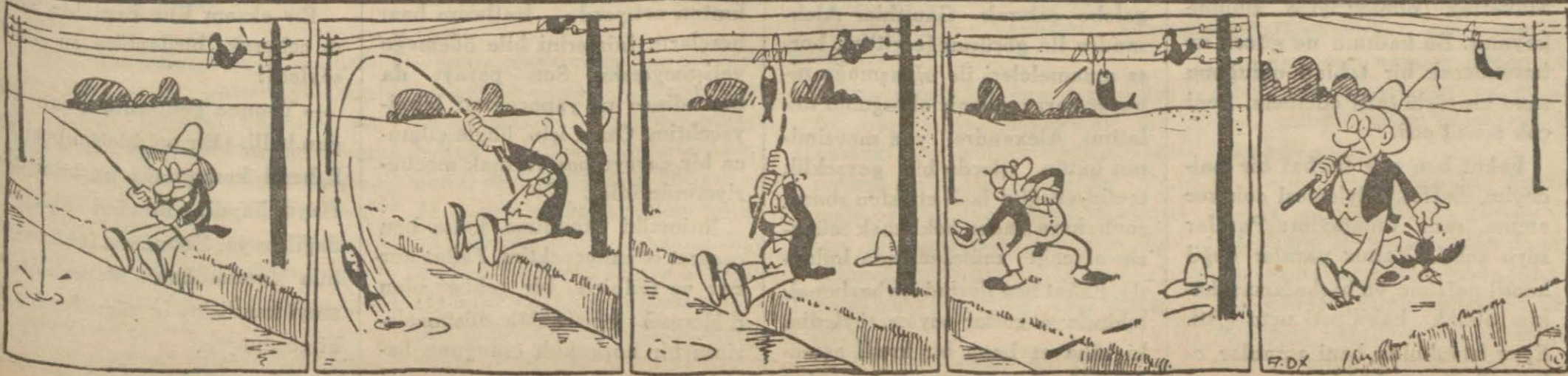
Bu şerait altında 20-30 sene sonra pek çok büyük eserlerin rutubetin yüzünden yok olacağı mu haktır. Diğer taraftan bugünkü rutubetli, havasız, karanlık medreseler burada saatlerce oturup çalışmak, kitap okumak için hakikaten müsaîd olmayan yerlerdir. İstanbulda şöyle Amerikanvarı modern bir kütüphane her halde ister.

Bundan başka bugünkü vaziyette bir yangın ihtimali karşısında bir tek cildi binlerce lira edecek en nadide kitapların yanmaması için hiç bir tertibat alınmış değildir. Bu nadide kitaplar çira gibi tahta raflarda, ve dolaplarda duruyor. Kütüphanenin içinde çıkacak bir yangında bu medrese kapıları gayet dar olduğu için hiç bir eserin kurtarılamayacağı gün gibi aşikârdır.

Halbuki Avrupada, Amerikada rutubete, yangına karşı kitaplar sıkı muhafaza altına alınmışlardır. Her kitabın bulunduğu mahfazanın iki tarafında «soğukluk» fasılları bırakılmıştır. Bunlar kitabı soğuga ve aynı zamanda yangına karşı muhafaza ederler.

Yapılacak asrî kütüphanede gayet mühim bir şey de nazarı dikkate alınabilir. Her ilim ve her saha için ayrı ayrı birer salon yapmaktır... Tarih salonu, edebiyat salonu, coğrafya salonu, riyaaziye salonu... İşte o zaman asrî bir kütüphanemiz olur.

H. F.

Arpa ekip dari biçen adam!

Hauptman, yalanları meydana çıkararak makineye konulmasını istiyor

Amerikada ehemmiyet kazanmağa başlayan bu makine nedir? Yalanları nasıl meydana çıkarıyor?

Miralay Lindbergin çocuğunu öldürdüğünden dolayı idama mahkûm edilen Hauptman, tevkif edildiği günden beri masum olduğunu iddia edip durmaktadır.

Fakat şimdiye kadar alyahindeki ittihamları çürütecek esaslı bir delil göstermemiştir.

Hauptman hakkındaki idam kararı şubat iptidalarında tatbik edilecekti. Son dakikada cezanın infazı iki ay sonraya bırakılmıştır. Hauptman bundan istifade ederek masumiyetini isbat için tekrar öteye beriye baş vurmaya başlamıştır.

Bü cümleden olarak mahkemeye müracaatla kendisinin ve bu cinayetin faili olduğunu haber veren Condonun yalanları meydana çıkararak makineye konulmalarını istemiştir.

Hauptmanın bahsettiği makine, son zamanlarda Amerikada icad edilmiş ve az çok ehemmiyet kazanmağa başlamıştır. Mucidinin iddiasına göre bu makine, bütün yalanları meydana çıkarmakta imiş.

Makine şu esasa istinad ediyor: İnsanın duyduğu heyecan, gerek nefes alışında ve gerek kalbinin çarpışında bir aksi tesir yapıyor. Bu aksi tesir damarlarında da hissediliyor. Binaenaleyh teneffüste, her yanda, damarlarda bu aksülâmeli kaydeden hassas makine, bir adamın yalan söylediği zaman duyduğu deruni heyecanı da kaydediyor.

Makine, çok sadedir. Portatif bir fonografa benzer. Makinede tababette kullanılan bir çok âletler vardır.

Fakat bu makinenin en büyük hususiyeti, dönen bir silindir üzerine konulmuş bir kâğıda damarların, teneffüsün ve vücuttan geçen elektrik cereyanının tazyiklerini bütün ivicac ve inhinaları ile kaydetmesidir.

Bu makinenin muhtelif tip ve modelleri vardır. En marufu, Şikago hukuk fakültesi profesörlerinden Leonard Keeler tarafından icad edilmiş olanıdır. Profesör, bu makineyi mücrimler üzerinde tecrübe etmektedir. Gene doktor Marston da böyle bir âlet icad etmiş ve katil Hauptman üzerinde tecrübe edilmek için vali Hofmana vermiştir.

Bu makine şöyle tecrübe ediliyor: Mücrim bir koltuğa oturuyor, kolunun etrafına, doktorların damar sertliğini ölçmek için yaptıkları gibi, kauçuk bir şirit geçiriliyor. Sonra teneffüs hareketlerini takip için göğsüne de kauçuktan bir tüp dayatılıyor.

Bütün bu hazırlıklar bittikten sonra mücrime, bu makinein yalanları meydana çıkardığı, şimdiye kadar yapılmış olan tecrübelerin çok müsbet neticeler verdiği, kendisine sorulacak şeylere ya evet yahut hayır sözleriyle cevap vermesi lâzım geldiği gayet ciddi ve resmî bir lisanla söyle-

niyor, sonra makinenin âletleri harekete getiriliyor.

Bir kaç dakika, makinenin kalp hareketlerini normal bir şekilde kaydetmesi için mücrime hiç bir soru sorulmuyor. Sonra «bu sabah kahvaltı ettin mi?», «gece iyi uyudun mu?» gibi ehemmiyetsiz sualler soruluyor.

Nihayet mücrimin yalan söyleyip söylemediğini meydana çıkaracak mühim suallere geçiliyor.

Makineyi icad edenlerin iddiasına göre mücrim sorulan mühim suale yalan söylediği zaman kalbinde ve teneffüsünde duyduğu heyecan, diyagram üzerine derhal yazılıyor.

Esasen mücrim, yalanlarının diyagram üzerine kaydedileceğinden korktuğu cihetle, hakikati itiraf ediyor.

Bu makinenin tesiri olup olmadığı hususunda fikirler dağılıyor. Doktorlar ve psikoloğlar, şu esaslı itirazlarda bulunuyorlar: Korku, masum bir adamda da heyecan doğurur. Bu korkunun doğuracağı heyecan diyagram üzerine yazılacak ve diyagram üzerindeki ivicaclar, o masumun, mücrim olduğu zannını verecek.

Esasen profesör Keeler de makinesinin hatasız olduğu iddiasında değildir. Maamafih Şikago'da bu makine 87 vaka üzerinde tecrübe edilmiş ve iyi neticeler vermiştir.

Her ne suretle olursa olsun bu makinenin en büyük faydası, mücrimlerde yalanlarının meydana çıkacağı kanaatini uyandırarak onları itirafa sevk etmesidir.

Halkevleri menfaatine balo

Hasılâtı şehrimizdeki yedi Halkevine dağıtılmak üzere büyük bir balo tertib edilmesine karar verilmiştir. Bu balo, senenin en büyük ve en zengin balosu olacaktır. Balonun hazırlıkları ve tanzimi ile şehrimizin tanınmış şahsiyetleri meşgul olmaktadır.

KADIN KÖŞESİ

Siyah elbiselere neşe veren yakalar

1 — Pembe yahut mavi saten üzerine kaplanmış lâmeden çok zarif bir jabo. Simden yapılmış bir kordon yakadan geçerek önde bağlanmaktadır.

2 — Yeşil tafta yahut faydan biye volan büzülerek bu çiçekler vücuda getirilmiştir.

3 — Beyaz, sarı, yahut pembe renklerin birinde ipek kadifesinden yahut bu krizantemler boğazdan göğüse inmektedir.

Yakaların üçü de çok basit olmakla beraber elbiseye büyük bir zarafet vermektedir.

Bu kış giyilen elbiseler, ipekli olsun yünlü olsun renk itibarile hep siyahtır. Yalnız bu rengi açmak, neşlendirmek için yakasına renkli bir garnitür konulmaktadır. Bu gibi elbiselerin küçük bir yaka, yahut bir çiçekle nasıl değiştiğini yukarıdaki modeller gösteriyor:

Ankara sergi evinde açılan resim sergisi ve sergiyi seyredenlerden bir kısmı

AŞKIN CİLVESİ

Yazan: M. Uygaç

Tefrika No. 70

Elena ile, Bolonya ormanı civarında arc de Triumphe sokağında güzel, küçük bir evde yaşıyoruz.

İkimizin zihninde aşkımdan başka, hayat hakkında bazı verilmiş kararlar da vardı. Çünkü senden saklamağa hacet yok, para hususunda vaziyetim fenalaşıyordu. Memleketten ayrılırken, (bunu sana söylememiştim) bizim topraklardan bir parçasını daha satmağa mecbur olmuşum. Niyetim bir iş bulmak ve çalışmaktı. Sen buna, şüphesiz güleceksin. Bilirsin ya, bana çok kereler: «Böyle devam edersen, günün birinde beynine bir tabanca sıkıp gideceksin» derdin.

Doğrusu, çok müşkül vaziyet içinde bulunmakla beraber, böyle bir şeye hiç niyetim yok. Bir ticaret yapmak, yahut Paris borsasında, spekülasyona kalkışmak fik-

rinde idim. Fakat bunların hiç birine teşebbüs bile etmedim. Burada Gauthier Alexandri sen de tanırısın. Maliye âleminde epeyce maruf bir adamdır. Ona büyük bir itimadım var. Bekleyip duruyorum.

Elena ise büyük bir azim ve metanet eseri gösterdi. Bir tiyatro mektebine müntazaman devam ediyor. Yakında aktris olacak. Muvaffak olmayı iyice zihnine koymuş. Bu kadının ne güzel, ne imrenilecek bir tabiatı olduğunu sana bir türlü tarif edemem. Beni çok mesut etti.

Fakat ben çok berbat bir haldeyim, Saffet. Söylemesi çok zor ama, sana anlatayım: Paralar suyu çekti. Yalnız paralar değil kendi nefsim ve başkalarına hâkim olmak kabiliyeti uçtu gitti. Eğer İstanbulda beni soranlar olursa Pariste sakin bir surette ya-

şadığımı söyle. Eğer sen bana çok dargın değilsen, arada sırada bir mektup yaz. Çünkü sükûnun kalbimde büyük bir boşluk bırakıyor. Ne haldesin? Memnun musun? Bana dair İstanbulda ne lâkırdılar var? Bunların hepsini yaz. Ben İstanbuldan ayrıldıktan sonra neler oldu? Dostlar hakkımda ne düşündüler? O kadar ızdırıp verdiğim zavallı bir ruh sükûnetini biraz bulabildi mi? Beni unutma. Gözlerinden öperim.

Levend»

Bu mektubu yazdıktan bir kaç gün sonra, artık tereddütlerime galebe çalarak Gauthier Alexandre ile görüşmeğe gittim, borsa muameleleri ile uğraşmağa nihayet karar vermiş olduğumu anlattım. Alexandre yaz mevsiminin bütün işlerde bir gevşeklik tevliid ettiğini izah ettikten sonra, sonbahara kadar beklemek münasip olacağı mütaleasında bulundu. Fakat ben derhal işe başlamak lehinde o kadar şeyler söyledim ki nihayet bana bir kredi açmağa ve benim namıma bazı maden

şirketleri tahvilâtı satın almağa muvafakat gösterdi. O günlerde bu maden tahvilleri üzerinde büyük bir spekülasyon yapıyordu.

Bu namuskârane bir iş değildi. Çünkü bir çok noktalarda ona yalan söylemeğe mecbur olmuşum. Bunun ehemmiyeti olmayabilirdi. Fakat spekülasyon muvaffakiyet-sizlikle neticelenirse borcumu ancak Manisadaki çiftliği bütün bütün satmak suretile ödeyebilirdim. Bu da zamana mütevakıftı. Mahçup olacaktım. Burasını bilmekle beraber, daha iyi bir yol seçmek zamanı artık geçmişti. Sıkıntım artıyordu. İratlarım bazı borçların faizlerini bile ödemeğe yetişmeyordu. Son parayı da harcedince ne yapacağımı bilmiyecektim. Onun için, böyle çılgınca bir çareye baş vurmam mecburiyetinde idim.

İhtimalki kendime kalsa ben cesaret edemeyecektim. Fakat kurnaz ve tedbirli bir rehber olan d'Herms ince ahlak düşüncelerinin bir korkaklık olduğunu bana öğretiyordu.

Artık hersabah bir kaç saat borsada geçirmeyi âdet edindim. Akşamları, arada sırada Elie ile birlikte, Comtesse de Clairvalin evine gidiyordum. Bu şüpheli evde kumar oynuyarak talih tecrübesine kalkıyordum. Kayıtlı olduğum şirketlere devam etmeğe cesaretim yoktu. Çünkü paralarımı tüketmiş olduğumu herkese ilân etmiş olacaktım. Küçük Yvonne kontesinin evinde görüyordum. Kurmarda benim için gayet uğurlu bir arkadaştı. Fakat aramızdaki telefizizliği pek belli ettiği için beni sıkıyordu.

Bir akşam Elie beni bir kenara çekerek birdenbire şu sözleri söyledi:

— Yvonne Telliernin amanı öldüğü belli. (Bir müddettenberi senin benli konuşmağa başlamıştı). Haydi haydi... Benden saklıyacaktı değilsin ya. Zaten sen inkâr etsen bile Yvonne bunu âleme ilân etmeyi kendisine iş gücü edinmiş gibi görüyor.

(Arkası var.)

Suikast davası bitti

(Baş tarafı birinci sahifede)

bir vatandaşa bu derece siyah ve korkunç bir hatıra hayat kaydetmesin, sözle müdafaaya başlamağa karar verdim.

Atatürke suikast! Her Türk çocuğunun vicdanını parçalayan bu isnad, nihayet Atatürkün ilk açtığı bayrağın altına koşan müekkilim Ali Saibe isnad olundu. Ali Saip, Atatürke suikast yapacak belki, milyonda bir ihtimalle belki. Nihayet hepimiz insanız. Bu töhmetle hâkim huzuruna getirilen herhangi bir adamın derhal cezasının en ağır bir surette çekmesi lâzımdır.

Atatürke suikast! Ne dehşet. Bu dehşetin altında titreyemeyecek kimse var mıdır? Bunu düşünmek ihanetlerin ihanetidir. Fakat nasıl kabili tasavvurdur ki hilâfı asla sabit olmıyan bu isnad altında dört aydanberi inletilmektedir.

Sayın hâkimler! Müekkilim Atatürkün aziz varlığına bir kompilonun başında âmîl ve âmîr olmak suçle töhmetlidir. Atatürkü, saymakta, Atatürkü sevmekte, Atatürkün ülkesinde ona tapmakta beraberiz. Fakat bu, dosyanın içine giren herhangi hukukî bir teşhis ile asla beraber değiliz. Muhterem mahkemelerimizi dolduran sizin gibi yüzlerce hükkâm, suçlu ile suçsuzu ayıracak mevki-desiniz. Biz de bu haksız isnadın yerinde olmadığını ispat edeceğiz.

Hâmit Şevket burada Ali Saibin mazisinden bahsetmek mecburiyetinde bulunduğunu çünkü ceza kanununda maznunun mazisi, hal ve şanı büyük bir mevki tuttuğunu Ali Saibin Atatürkü nasıl tanıdığını, nasıl beraber çalıştığını ve soy adı kanunu çıktığı zaman Atatürkün mazideki kahramanlıklarına bakarak Ursavaş adını verdiğini izah ettikten sonra iddia makamı müekkilime Kürtsün diyor ve senelerce evveldenberi hakkında polisçe tutulan dosyaların kirli olduğundan bahsediyor, fenalığı dosyaların muhtevasele anlaşılana bu adam hakkında niçin daha evvel takibata geçilmedi. Bursu bir mabedi adalettir. Biz sizin karşınızdaki suç mevzuu etrafında söz söylemekle mükellefiz. Şahsî endişelerimizi tatmine gelmedik. Burada bütün iddialar şahsî oldu. İddia makamı bana döndü, söz söyledi, müekkilime döndü, söz söyledi, en basit mürafaa usullerine riayet edilmedi.

Bay başkan! Ali Saip evvelâ Büyük Millet Meclisinde bir imtihan geçirmiştir ve arkadaşlarına ben şu töhmet altındayım, beni adalet huzuruna gönderin, temizleneyim, size yalvarırım» dedi ve çok şükür ki huzurunuza geldi. Bu bir aktörlük müdür? Bu adam Gaziyi öldürmek gibi bir suç üzerine alıyor, hiç bir delil vermiyor, büyük bir aktör soğuk kanlılıkla hareket ediyor. Bu mümkün müdür?

Atatürke suikast şayiaları üzerine hükümetin gösterdiği derin hassasiyeti burada hürmetle selâmlarım. Böyle bir hadiseyi her fert, ayrı ayrı takip etmek mecburiyetindedir. Bugün Türk milleti, tek dil ve tek kalp ile kararını bekliyor. Bu karar suçluyu hapis-haneye masumu evine gönderecektir.

Bay başkan! İtimad buyurma-

nızı rica ederim. Bir hukukçu, ve bir memleket çocuğu sıfatile Ali Saip üzerinde en ufak bir gölge hissetseydim bu davayı üzerime almazdım. Fakat istedim ki, memlekette masum insanlara yapılan iftiralar boşa çıksın, istedim ki memlekette All Saiplerin adedi çoğalsın. Nitekim kendisinden bu dava için on para da almış değilim.

Bana bu davayı alma dediler. Fakat tetkik ettikten sonra gördüm ki mesele bir iftira ile başlıyor, bühtan ile bitiyor. Ali Saip Şark isyanını bastırmağa cehli boğmağa memur edildiği zaman Gazinin bütün emellerini tahakkuk ettirdi. Yaptığı icraat Cumuriyetin lehine netice verdi. Bugün iddia makamı torbanın altına üstüne getiriyor, çalıştım çalıştım diyorsun yaptığın şey nedir? Nedir diye soruyor, yapmayalım reis bey!

Suç mevzuile hâkimin huzuruna gelirim. Bu hususta en ufak bir nankörlüğe dayanılmaz. Adalet sizin hükmünüzü bekliyor.

Ali Saip, Çerkes cemiyeti ile birleşmiş, Hoybon ile birleşmiş, Taşnak ile birleşmiş, sonra da kürt imiş.

Sayın başkan! Ali Saip, herkesçe, hükümetçe, Atatürkçe malûm bir adamdır.

Bir kürt, kürt isyanını bastırmağa gönderilebilir mi? Ali Saip kendi pençesi adaletinden kurtulmuş üç beş kürt ile Kütahyada türk milletinin en büyük evlâdına ihanet ederek Yunan bayrağına bürünmüş Etem gibi bir alçakla nasıl anlaşmış olabilir?

Bu adamlarla bir kere görüştüğü, selâmlaştığı sabit olursa bunun cezasına razı olacağını kendisi de kaç kere söyledi.

Reis bey! Biz zannediyorduk ki, iddia makamı, karşımıza deliller çıkacak. Halbuki, 95 sahifelik bir iddia ile çıktı.

Hâkime ilmi yakın verecek deliller gösteremedi. Ben evvelce böyle dedim gene böyle devam ediyorum demek, makamın ilmi hüviyetini kaybettirmek demektir.

Türk vatanının sembolü Atatürktür. Fakat bu sembolün hüviyeti namütenahiyesi münasebetile öyle ulu ve korkunç bir dava yaratılmasından çok müteessirim.

Baha Arıkan diyorlar ki: Bu dava, modern bir rejim davasıdır. Rejim davasının modernlik klâsliğini bilmiyorum. Benim alıştığım ve muasır hukukçuların tanıdığı bir hukukî istilâh vardır: O da taklîbi hükümettir.

Baha Arıkan büyük bir itina ile huzurunuza çıkmış olmasına rağmen bu hususta derin bir tetkikat yapmamıştır. Ben istiyorum ki müddeiumumî karşımıza Garo âsa bir iddianame ile çıksın ve maznunları yakalarından tutarak 168 inci maddenin sinesine fırlatsın. Ben böyle bir şey göremiyorum.

İddia makamının rolü maddelere istinad ederek delillerini ortaya koymaktır. Uzun bir hikâyeye, hudud dışındaki hainlerin hiyanetini dinledik. Fakat iddianamede davayı alâkadâr eden bir şey göremedik. İddia makamı diyor ki: Bu işin başı 11 sene ötededir. Halbuki müekkilim, o zamandanberi mütemediyen hükümetin memuru olarak icraat yapmıştır ve

hâlâ mebus bulunmaktadır.

Baha Arıkan bu adam Çerkes-tir, bu adam çingenedir, bu adam yahudidir, bu adam kürttür, dedikçe siz bunlara istinad ederek mi hüküm vereceksiniz?

Bir adam çingene, yahudi, kürt olduğu için mi adam öldürür? Türk hâkimleri, hiç bir zaman bunları hüküm sebebi yapamaz. Polis arşivlerini o kadar çok tekrar etti ki, ben arşiv acaba nedir? Yeni kuvvetli bir delil mi diye düşündüm. Fransızca bilenlerden sordum. Halbuki dosya demek imiş. Bu dava münasebetile benim hakkımda da belki bir milyon dosya yapılmıştır. Fakat bu dosyalara istinad ederek hüküm verilir mi? Polis arşivleriyle bir vatan-daş tehlikeye girdiği gün adalet yok demektir. Bereket versin ki, sizler varsınız reis bey!

Müddeiumumîlik makamını işgal eden Baha Arıkanın hiddetinin hâkim mevkiinde tecelli edeceğini biran düşünmem, düşünsem inkıtâ teneffüse uğrarım, kalsın müddeiumumîlikte...

Ey Baha Arıkan! Sen Reşitten, Tefvikten, Etemden ne bekliyorsun? Onlar memleketin en korkunç zamanlarında ihanetlerini ispat ettiler. Yalnız senin bir tek rolün var. Memleket efradının bunlarla münasebetini tesbit etmek. Benim müekkilimin onlarla bir mükâlemesi varsa, selâmlaştığı sabit olursa o zaman sıratı müstakim üzerine geçirilmesi bir emri tabiidir. Ben hayatımda Ali Saip kadar masum bir adamı henüz müdafaâ etmedim. Ali Saibe bütün yaptığı hizmetler, unutulacak nankörlük tevcih edilebilir mi? Bursu şahsî arzuların tatmin yeri değildir. Bu memleketin haliki, Atatürktür. Halik, mahlûkunu haksız yere bozar mı? Bunlar efsanedir, başka bir şey ifade etmez.

Bir suç, bir fiil ya vardır, ya yoktur. Mevcut olan fiilin maznuna kabili izafe olup olmadığını sonra düşünürüz. Halbuki ortada bir fiil yoktur. Bütün iddianamede Yahyanın ifadesine istinad ediliyor. Yahya semavi bir adam oldu. Yahya şunu söyledi, gel dedi, bunu söyledi, gel dedi, içeriye aldı.

Bay reis! Acaba Yahya Atatürkten gayri üç dört büyü adamımızın, bir kaç vekilimizin de ismini söyleseydi vaziyet ne olacaktı, divanı âliler mi kurulacaktı? Müddeiumumînin ortaya bürhan diye attığı şeyler, bir bühtandan ibarettir, hakikate uygun değildir.

Müddeiumumînin iddianamesini Eyüp Sabri ile dinledim. Bana verdiği intiba mukavvadan bir bina olmaktan ibarettir.

Müekkilim bu işte müddeiumumî Baha Arıkan kadar masumdur. O, bu dosya ile ne kadar alâkasız ise, müekkilim de o kadar alâkasızdır. Elindeki dosyalar bende bu hakikati uyandırdı. Dilim, vicdanıma yapışmıştır. Yalan söyleyemem.

Müddeiumumî, ben davayı devlet otoritesine dayanarak kazanmak istemiyorum dedi. Müddeiumumî dava kazanmaz ne demek o?. Müddeiumumî, suçluyu ipe, masumu evine gönderir. Kazanmak istediğini söylerse siz onun kazanmasına razı olacaksınız?

18 teşrinlevede Ali Saip tev-

kif edildi. Akabinde karısı Adanaya gitti. Bu, müthiş bir delil imiş. Bayan Fehime bizzat, Baha Arıkandan, adliye vekilinden, dahiliyeden izin alarak Ali Saibin tevkifinden, dört gün sonra Adanaya gitmiş ve kocasının işlerinin yüz üstüne kalmamasını temin etmiştir. Hem de yanında dört polis olduğu halde. Bunlar delil değildir.

Siz, bunlara inanamazsınız. Cumuriyet otelinde Ali Saip, niçin iki saat kalmış? İsterse yüz bir saat kalır. Kendisi bu dava için icab eden delilleri bulmakta izharı aciz etti de maznunların kendisine dökülmesini, şöyle yapcağı, böyle top tüfek hazırladık, demelerini mi istiyor?

Müddeiumumî, huzurunuzda rükü etti. Ben size yalvarmıyorum, adalet, dilenmekle elde edilmez. Sizden adalet bekliyorum. Zaten emin olun ki bay reis, Ali Saip mahkûm olduğu gün, kendi kendisinin cezasını verecek kadar cesur ve namusludur.

Müddei umumînin iddianamesinde dava tamamen bir köşede bırakılmıştır.

Avukat bundan sonra hukukî tezini izaha geçerek meseleyi, ceza hukuku, ceza muhakemeleri usulü kanunu Yahya ile Üzeyrin ifadeleri bakımından uzun uzun tahlil etti. Ortada bir suikast hadisesi olmadığını bunun yaratıldığını, 168 inci maddeye temas eder bir fiil ve hareket görmediğini, bu davada ikrara istinad edildiğine göre caza kanunu mucibince ikrarın büyük bir ehemmiyeti olmadığını, ceza hukukumuzda ikrarın mevkiini, ikrarın bizzat mükirri dahi ilzam edemeyeceğini, elde delil, dilde bürhan gerektiğini, mahkeme huzuruna silâhlı çete teşkil etmekten suçlu olarak getirilen maznunların aralarında bir toplantı yaptıkları sabit olmadığı gibi mevzuu bahis silâhların mahiyeti, şekli hakkında bir delil mevcut olmadığını, istasyon memuru İzzetin evinde yapıldığı iddia edilen yemin cümlesinin bu cahil adamlar tarafından tanzim edilemeyecek kadar muntazam olduğunu, celselerde dinlenen üç şahidin adaletini dilediği mahiyette bir vatan-dâş olmadıklarını söyledikten sonra:

— Adalet istiyorum. Maksadım, böyle bir suikast hareketinin esasen mevcut olmadığını isbat etmektir. Müekkilim mağdurdur.

Ali Saibi bir an cinnet getirmiş farzedelim. Bu isnad edilenleri yapsaydı, ne olacak idi? Çerkes Etemi getirerek Reiscumhur yapacak, kendisi de Başvekil, erkânıharbiyei umumiye reisi mi olacak idi? Ali Saip kimdir? Çoluk çocuğu var, serveti var. Bunların hepsini Atatürke medyundur. Siz onda cinnet hali görüyor musunuz? Haykırırım bay reis! Atatürk Çankayada otururken ben burada onun namına adalet istiyorum. Kararınız vatanın ufuklarına, müekkilimin masumiyetini ilân edecektir.

Avukat müdafaasını bitirdi. Fakat maznunlardan İdrisin de vekâletini aldığı için onun da müdafaasını yaptı, bu adamın ihtiyar olduğundan, böyle bir çeteyi idare etmek kabiliyetinde olmadığını ve zaten alâkası da tesbit e-

dilmediğinden bahsederek beratini istedi.

Reis maznunlardan Ali Saibin bir diyeceği olup olmadığını sor-du. Ali Saip şunları söyledi:

— Yüksek reis! Ben tamamen masum ve bigünahım. Buna kani olduğum içindir ki dört aydanberi huzurunuzda hesap göreceğim bugünü bekliyorum. İddia makamının iddiası tamamen asılsızdır. İlk duruşma günü ifade ettiğim bir tahrif kelimesine muğber olan müddeiumumî bu davayı, şahsî bir dava, bir Ali Saip - Baha Arıkan davası şekline koymuştur. Hatta beni muhakemeye her zaman otomobile gönderirken kamyonla göndermek suretile hissiyatını izhar etmiştir. Bana kürt diyor. Ben kürt değilim, anam babam da türktür. Benim kürtlüğümü, emniyet raporlarına ve kürt Haçonun ifadesine isnad ederek söyledi. Haço isyan ettiği zaman benim yanıma 150 asker verdiler. Bunu darmadağın ettim. Ocağın söndürdüm. Şimdi ona soruyorlar. İşte kumandanın Ali Saip hakkında ne dersin diyorlar. O da Ali Saip kürttür. Bende mektubu var diyor. Rica ederim, hizmet edenlerin akıbeti bu mudur? Atatürk ilk Samsuna çıktığı zaman eteğine yapışan adamın damarında bugüne kadar gezen kan, asıl Türk kanıdır. Ben, Haydaranlı aşiretinden imişim. Bu aşireti hiç tanımam. Bana Atatürkün, zan altına alınmadan evvel vermiş olduğu soy adı vesikasının fotoğrafını getiriyorum. Bana «Ali Saip senin hizmetin çoktur. Sana hususî bir soy adı vereceğim» dedi ve bunu verdi.

Ali Saip o esnada soy adının fotoğrafını mahkemeye tevdi etti

Ali Saip sözüne devamla:

— Müddeiumumî gizli celsede dinlenen şahitlerin mühim olduğunu söylüyor. Onlar, gene sizlerin huzurunuzda dinlenmiş, hangisi aleyhimde söyledi? Bunları gizli dinletmekten maksad nedir? Ajanlarının ortaya çıkmasını istemem, diyor. Bunlardan hangisi ajandır. Son celsede dinlediğiniz Nuri ve karısına sorunuz. Ajan mı imişler Bu, efkârı umumiyei bu dava aleyhine çevirmekten ibaretti.

Müddeiumumî Maraştan bahsediyor. Ben Maraşa hiç gitmedim ve hiç bir Fransız kumandanile görüşmedim. Atatürkten aldığım emirle Kozanda kaldım. Bunları nereden çıkarıyor. Adanada ise çifliğime gitmemişim işim yoktu gitmedim. Ben çocuklarımı yetiştirmek için yaşayan bir adamım.

Bir kaç dostum müstesna, hiç kimse gelip, kapımı çalmadı. Bunlar aç kalsalardı müddeiumumî bakacak mıydı? Kapımın önünden geçenler: «Buraya bomba atalım, yakalım, yıkalım» diyorlardı.

Cumuriyet otelinde niçin iki saat kaldığımı soruyor. Bir kadının meselesi... Herkesin başına gelebilir.

Ali Saip şahsiyata girmek istedi. Reis:

— Şahsiyata girmeyiniz. Menederim dedi.

Ali Saip devamla:

— Ben ölsün de Atatürkün sevgisine muhtacım. Ona aş-

(Devamı 10 uncu sahifede)

Saray ve Babiâlinin iç yüzü

Yazan : SÜLEYMAN KÂNI İRTEM — Tercüme iktibas hakkı mahfuzdur — Tefrika No. 636

Kilercibaşı Osman bey hakkında garib bir jurnal Abdülhamidi müthiş kuşkulandırdı

Mevlevîliğin en büyük merkezi olmak dolayısıyla Abdülhamit Konyadan gelen adamlara da, haberlere de hususî bir ehemmiyet verirdi. Konya dergâhı ahçıbaşısı Salâhaddin Çelebi efendi Edirne mevlevihanesine şeyh tayin edilmişti. Edirneye gitmek üzere İstanbul'a geldiği vakit (Çelebi efendi İstanbul'a geldi) diye saraya haber vaki oldu. Derhal takip ve taharrisi için irade çıktı.

Karlı bir gece Salâhaddin Çelebi Yenikapı dergâhında yatağın-dan kaldırıldı. Yanlışlık anlaşılınca kadar hayli yorıldı. (1)

Bazı kalenderane halleri ve tavırları şüpheler celbetmiş olan Abdülvahit Çelebi Konyadan İlguna bir seyahate çıktığı sırada (Çelebi efendi şiiiliği neşir ve tevsi için Hacı Bektaş kasabasına gidiyor) diye bir jurnal verilmiş, bunun üzerine Abdülvahit Çelebi hayli tazyiklere maruz kalarak istifaya mecburiyet duymuş ve Abdülhamide (bütün mevlevî ailesile birlikte ferman buyurulacak yere hicrete âmadeyiz.) Diye bir telgraf çekmişti. (2)

Mabeyin başkâtibi Tahsin paşa hatıratında anlatıyor:

Bir sene Hırkai saadet ziyaretine bir kaç gün kala Konyadan «Muhbiri Sadık» imzalı bir telgraf gelir; bu telgrafta (pek mühim maruzatım var; celbini isterim) deniliyordu. Vilâyete bu muhbiri Sadığın harcırahı verilerek İstanbul'a gönderilmesi mabeyinden emredilir. Gelince vereceği haberin ne olduğu sorulur. Herif:

(Hırkai Saadet dairesine gidilirken bahçenin yol üstündeki set duvarı içine bir bomba konulmuştur. Zatî şahane bu noktadan geçerken bomba infilâk edecektir. Ben bu tertibe sarayda kilerde müstahdem iken vâkıf olmuş, padişahımıza arz için kilercibaşı Osman beye müracaat etmişim. Ancak o beni kilerden çıkarttı ve Konyaya sevkettirdi.) Cevabını verir.

Cülûstan evvel Abdülhamide intisap etmiş bendegândan olan ve bir ara ikbali pek yükselen Osman bey ikinci kilerci Hüseyin efendi parladıktan sonra teveccühten düşmüş, tabii bu halden padişaha muğber olmuştu.

Abdülhamit bu eski ve sadık adamının bu işbirarı yüzünden böyle bir suikaste kalkışmasını hiç te baid görmiyerek Tahsin ve İzzet paşaları tahkike memur eder.

O sırada hasta bulunan Osman bey yatağından kaldırılarak mabeyine getirilir. Hastalığının teşeddüne mahal verilmemek üzere maznun sıfatıyla değil, malûmatına müracaat şeklinde sorguya çekilir.

Osman bey bu «sadık muhbirin» Reşat efendi dairesile alâkası anlaşıldığı için kendisinin emriyle Konyaya gönderildiğini, padişaha suikas tetritbatından kendisine katiyyen bahseylemediğini söyler.

İki tahkik memuru müşkül durumda kalırlar; bir taraftan Os-

Beyoğlu mutasarrıfı Hamdi bey

man beyin masum olduğuna, kani bulunuyorlardı; diğer taraftan padişaha meram anlatmaları kolay olmayacaktı. Mesele nazik!

Reşat efendi dairesile az, çok ilgili bir suikast tertibatı kilerci başıya söyleniyor, o ise bu haberi padişaha isal etmedikten başka muhbiri Konyaya gönderiyor!

Abdülhamidin vehmi mantiki kilerci başısının kendi aleyhinde veliaht ile birleşmiş olmasına hükmetmekte zerre kadar şüphe etmeyeceği tabii idi! Bu ihtimal karşısında otuz, kırk senelik merbutiyet ve tecrübeden geçmiş sadakatler bile hiç para eder miydi!

İzzet ve Tahsin paşalar muhbirin söylediği yerde taharriyat icrasına müsaade olunmasını teklif ederler. Hususî yaverlerden Tatar Şakir paşa gönderilir; fakat bir şey bulunmaz. Ancak bunun üzerine hünkâra ihbarın yalan olduğuna kanaat gelir.

Böyle iken o sene Tatar Şakir paşa ziyaretten bir gün evvel Topkapı sarayına gönderilir; paşa gecesi orada geçirir, takayyüt tertiplerini takviye eder!

Abdülhamit vükelâsını da biran tarassuttan hali bırakmazdı. Serasker Rıza paşanın Sümbülefendi dergâhına intisabı pek gençliğinden başlamıştı. Harbiye mektebinden çıkıp ilk kılıç taktığı gün dergâha giderek şeyh efendinin elini öpmüş, şeyhin emrile cuma gecesi kılıcını türbenin başucuna asarak dualar etmiş, cuma günü âyin bittikten sonra kurban kesmişti; şeyh efendi de kılıcı kendi eline genç zabitin beline takmıştı.

Seraskerinin Sümbülefendi dergâhına bu pek kuvvetli merbutiyet ve mensubiyetini bilen Abdülhamit Rıza paşaya tekeden ayağını kesmesini emretmişti. Serasker de bizzat tekkeye gidemeyince vekâleten piyade reisi Cemal paşayı gönderiyordu.

Bir gün Cemal paşa piyade dairesinden bir efendiyi bazı hediyelerle Sümbülefendi dergâhına gönderir.

Abdülhamidin hususî yaveri sakallı Çerkes Mehmet paşanın tekkeyi tarassuda memur bir hafiyesi bunu görür. Amirine bildirir. Piyade dairesinden gelen efendinin Jon Türklere meyyal bulunan Mısırlı prenses Nazlı hanıma münasebeti anlaşılır. Bu haber Abdülhamidi çileden çıkarır. Seraskeri çağırır; bizzat istizahlarda bulunur.

Mabeyinde seraskerin muhalifi olan Arap İzzet paşa da işe karışır, askerlerin şeyhlerle, dervişler-

le böyle sıkı münasebetlerde bulunmasından hasıl olabilecek tehlikeler hakkında padişahın vehmini bir kat daha körükler.

Mabeyinde bir odaya kapanmış olan Rıza paşa ikinci bir defa huzura davet edilir. Bir daha şeyhler ve tekkelerle hiç bir suretle münasebette bulunmayacağına dair kendisine yemin verilir!

Tekkelerde en küçük hadiseler hafiyelerin gözlerinden kaçmamalı idi. Abdülhamidin buna verdiği ehemmiyeti bilen «işgüzar» casuslar da her hareketi bir türlü tevil ve izam ile padişahın merakını tahrik ve teşdit eylerlerdi. 1905 kânunuevvelinde Üsküdar'da Dağlarda müderrislerden Nâzım efendinin rüfaî dergâhında «biat cemiyeti» için şeyhler ile bir çok kişiyi daha davet ettiği hakkında bir jurnal takdim olunmuştu.

Tahkikat neticesinde dergâh şeyhinin vefatı üzerine vekâletini ifa eden bu Nâzım efendinin dergâha asaleten postnişin olan şeyhin oğluna usulen şeyhliğe mahsus tac giydirilmek üzere bu daveti tertip ettiği anlaşıldı.

Bir kelimeden bin mâna çıkarıldığı o devirde bu «biat» kelimesinin Abdülhamidin zihninde ne kadar büyütüleceği jurnalı verence bilinmiyor değildi. Bu defa da «dağ fare doğurmuştu» ama Abdülhamit böyle aldatılmalara ceza tertip etmezdi.

Abdülâziz softalar kıyamından sonra bir kaç hafta selâmlık resmine çıkmamıştı. Cuma namazlarından başka namazları dahi terk ve ihmal ettiği o günlerde halkın diline pek düşmüştü.

En koyu müteassıp sofulardan Arpacık imamı hafız Ahmet efendinin damadı olan şeyhsilâm Hasan Hayrullah efendi de sofı meşrepli olduğu için namazlarını muntazaman kılmıyanları sevmezdi; namazı terkedendenlerin, sakal ve bıyıklarını bektâşi babaları gibi perişan uzatanların memuriyete kabul edilmemesini isterdi!

Hayrullah efendi Abdülâzizin bu ihtimaline, selâmlığa çıkmakta gösterdiği korkuyu kızırıyordu.

— Allaha ibadet yolunda korkulur mu? Allaha tevekkül edip namaz kılmalı. Namaz dinin direğidir. Desteksiz bina durur mu? Bunun için namazı terk ve ihmal edenlerin imanı da şüphelidir!

Diyerek Abdülâzizden yüz çeviriyordu. Sarayda imamlıkla bulunduğu müddetçe Abdülâzizde gördüğü bazı dinî mübalâtsizlikleri de o günlerde hatırlıyarak bu teveccühsüzlüğü arttıkça artıyordu. Abdülâzizin cuma selâmlığına çıkmayı yüzünden İstanbul'da halk arasında :

— Padişah neden cuma namazına çıkmaz oldu?

Diye dedikodular oluyordu.

Bunları duyan valide sultan nihayet oğlunu cuma selâmlığına çıkmaya irza eylemişti de o hafta mutantan bir selâmlık yapılmıştı.

Fakat Abdülâzizin son cuma selâmlığında teşrifata dahil askerî, ilmî, mülkî ricalden yarısından ziyadesi hazır bulunmamıştı. Bunun manası pek açıktı:

Umumî bir infial!

Abdülhamidin de son senelerin-

Hendek içinde bulunan suvare elbiseli cesed

Londrada yapılan bir cinayetin faileri Pariste yakalandılar

Geçen hafta Londrada işlenen bir cinayet, İngiliz ve Fransız zabıalarını, çok uğraştırmış, sonunda, bu esrarengiz cinayetin faili ile metresi Pariste yaklanmışlardır.

Cinayetin tafsilâtı şudur:

Geçen hafta Londra zabıtası, frak giymiş takriben altmış yaşında bir adamın cesedini, göğsünde beş kurşun yarası bulunduğu halde, şehirden uzak bir yerde bir hendek içinde bulmuştu.

İngiliz zabıtası, yaptığı bütün araştırmalara rağmen maktulün hüviyetini tesbit edemeyince, parmak izlerini alarak bütün dünya zabıalarına bildirmiştir.

Fransız zabıtası, parmak izlerini aldıktan sonra meşhur sabıkâlıların kendi dosyalarında mevcut olan parmak izleriyle mukayese ederek maktulün kadın ve kokain ticaretille maruf Estonyalı Jan Kassel namında bir sabıkâli olduğunu İngiliz zabıtasına bildirmiştir.

İngiliz zabıtası maktulün hüviyetini öğrenince, derhal katillerin üzerine düşmüş, fakat Kassel öldüren şahsın cinayetten sonra metresine beraber, tayyare ile Parise iltica ettiklerini anlamıştır. Bunların derdesti için gene Fransız zabıtasına başvurmuştur.

Şarl Lakrua ile metresi Jermen Bertronu yakalamışlardır.

Kadınla erkeğin derhal isticvabına başlanmıştır.

Lokrua cinayeti tamamen inkâr etmiş, Parise ticaret için geldiğini söylemiştir. Metresi ise biraz sıkıştırılınca cinayeti şöylece itiraf etmiştir:

— Kasselin, dostumdan 25 İngiliz lirası alacağı vardı. Bir gün Kassel bu parayı istemek için Londradaki apartımanıma geldi, dostumu bulamayınca müthiş küfürler ve tehditler savurarak çıkıp gitti.

Müthiş bir kavga

Lakruaya, hadiseyi anlattım. Dostumun tavsiyesi üzerine Kasseli çağırdım.

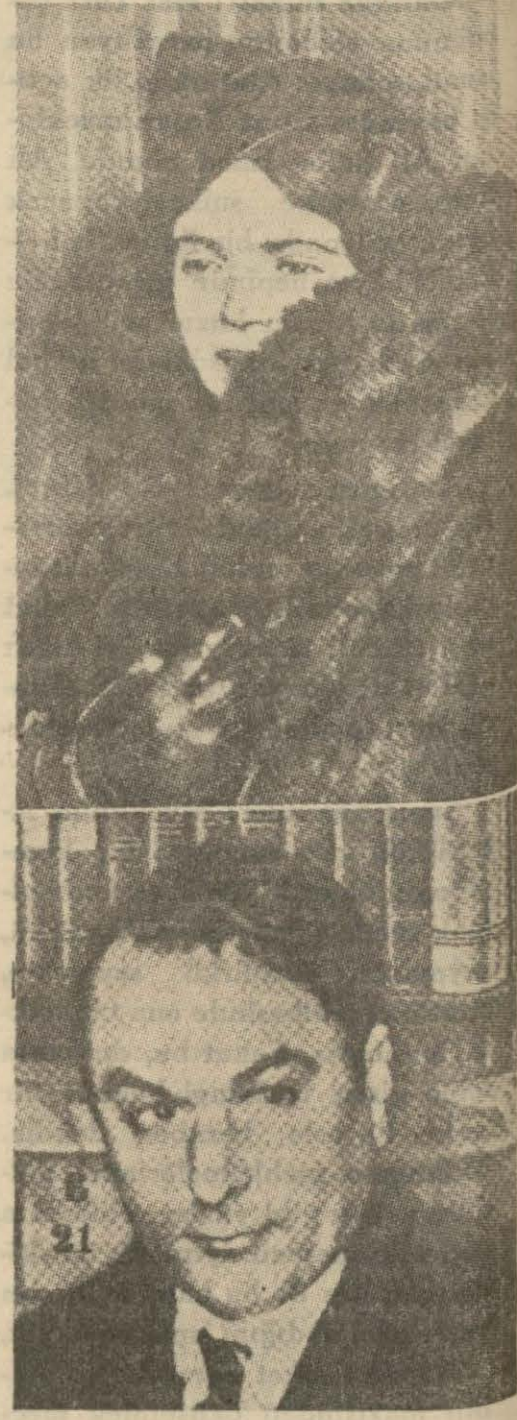
Apartımana gelir gelmez, iki erkek arasında müthiş bir kavga başladı. Ben sonunda kan döküleceğinden korkarak yatak odamda saklandım. Kavga bir saat kadar sürdü. Sonunda, arka arkaya tabanca sesleri patladı. Bir iki saniye sonra Kasselin, ellerile karnını tutarak yukarıdan aşağı kata indiğini gördüm. Kendisine yardım etmeği teklif ettim. Reddedti. O esnada yere yıkılarak can verdi.

Dostuma bu cinayeti niçin işlediğini sordum. Cevabı şu oldu:

— O benden kuvvetliydi. Öldürmeseydim, o beni öldürecekti. de selâmlık ve alaylarda aynı hal hissedilmekteydi. Babiâlden ve seraskerlikten kaç defa devlet ricaline selâmlık rismlerine müdâvemet emirleri verilmişti.

(Arkası var)

631 numaralı tefrikanın üçüncü sütununda Abdülâzizin asker karakolu efradına para dağıtması meselesinden bahsedilirken zikredilen serasker mütercim Rüştü paşanın ismi (Reşid paşa) olarak dizilmiştir. Düzeltiriz.

Jermen Bertron ve Şarl Lakrua

Dostum, Kasselin cesedini otomobiline koydu, evden ayrıldı. Az bir zaman sonra geri döndü:

— Jermen çabuk hazırlandı. Parise gidiyoruz, dedi. Çantalarmı hazırlıyarak Groydona gittik. Oradan posta tayyaresine bineyerek Parise geldik.

Katil, metresinin bu sarîh itiraflarını şiddetle reddetti, Kasseli hiç tanımadığını, metresinin yalan söylediğini iddia etti.

Lakrua Kanadalı ve İngiliz ta-

Katil, kürek kaçağı imiş

biiyetinde olduğu halde, Paris zabıtası katilin Fransız olduğunu, Pariste doğduğunu ve kürek mahkûmlarına mahsus menfadan kaçtığını meydana çıkarmıştır. Asıl ismi de Şarl Lakrua değil, Roger Vernondur.

Bu adam, Fransada teşkil ettiği çete ile bir çok evleri soyduktan sonra 7 sene küreğe mahkûm edilmiş ve kürek merkezine gönderilmişti. Fakat Vernon bir fırsatını bularak kürek menfasından kaçmış, ismini değiştirmiş, fevkalâde güzel bir kadın olan metresi Jermeni, ötekine berikine para mukabilinde peşkeş çekmek suretile istismar etmiş. Londra zabıtasının da nazarı dik katini çekmemek için kendisine komisyoncu süsünü vermiştir.

Jermen Bertrona gelince evli bir kadındır. Kendisi sefahete atılmak istediği cihetle, ilk kocasını bırakarak boşanmadan sahate bir nam ile kadın taciri başka bir erkekle evlenmiştir. Sonunda da katilin metresi olmuştur.

Katil ile metresi, Fransız tabiiyetinde oldukları anlaşılınca, bunlar İngiltereye iade ve teslim edilmeyecekler ve Fransız mahkemelerinde muhakeme edileceklerdir.

[1] Mehmed Ziya: Yenikapı mevlevihanesi.

[2] Keza.

HAKİKATİN İFADESİ

Kuvvet! kuvvetle tutulur...
Söz değil, fiil hâkimdir...

Siz de yavrurunuzu ÇAPA MUSTAHZARATI ile besleyiniz.
Kuruluş tarihi: 1915 Telefon: 40337

Öksürenlere: **KATRAN HAKKI EKREM**

Belediyelerin

ve hava hücumlarından korunma komisyonlarının nazarı dikkatine:

Zevahi ve tehlikeyi bildirmek için fabrikamızda muhtelif beygir kuvvetinde

CANAVAR DÜDÜKLERİ

imal olunmaktadır.

Verilecek siparişe göre: Düz sesli, otomatik veyahut ta ayarlı saatle işler, sadaları yükselir, alçalır ve düdüğün cesametine göre uzak mesafelerden iştilir şekilde 3 boy yerli mamulâtı olan ve Avrupa düdüklarına her cihette faik bulunan düdüklar hakkında fabrikamızdan hemen tafsilât isteyiniz.

ZÜMRE ZADE A. ŞAKİR
TÜRK SANAYİİ HARBİYE ve MADENİYE FABRİKASI

Istanbul, Haliç - Karaağaç. Telefon: 4.3214

HASKALMIN

Baş - Diş - Romatizma - Örlpe karşı emsalsizdir.
Mavi etiketli kutudaki HASKALMIN'i isteyiniz.

PROJE MÜSABAKASI

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezinden:

Çocuk Esirgeme kurumu Genel merkezi tarafından Ankara'da Çocuk sarayı caddesinde yaptırılacak apartıman, yüzme havuzu ve tiyatroya aid projenin hazırlanması diplomalı mimar ve mühendisler arasında müsabakaya konulmuştur. Müsabakaya girmek isteyenlerin genel merkeze müracaatla şartnameyi almaları. Müsabakada birinciliği kazanan proje sahibine 750, ikinciliği kazanan proje sahibine 250 lira mükâfat verilecektir.

Dr. A. KATIEL

(A. KUTIEL)

Karaköy Topçular caddesi No. 33

ASPİS?

HER ECZANEDE SATILIR

KANZUK MEYVA TUZU

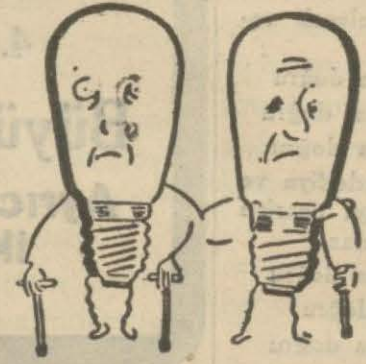

Tabii meyva usareleriyle hazırlanmış yegâne meyva tuzudur.

Mide, barsak, karaciğer, böbrek hastalıklarında fevkalâde faydalıdır. Hazmi kolaylaştırır, inkıbazı izale eder.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

Voronof
aşımız
yoktur....

Voronof aşımız yoktur...

Biz, alelade ampuller gençleşmeğe lüzum hissediyoruz, fakat içimize yeni spiralleri kim koyabilecek?

Yerimizi, fazla cereyan sarfetmeden daha iyi ışık veren **ÇİFT SİPİRALLİ YENİ TUNGSRAM** ampuluna terk etmeğe mecburuz.

ÇİFT SİPİRALLİ

TUNGSRAM

Günün Ampulüdür.

Ergani Bakırı

TÜRK ANONİM ŞİRKETİNDEN:

Şirketimizin merkezi Ankara'ya nakledilmek üzere bulunduğu İstanbul'da Bahçe kapıda Taşhan' daki idarehanemizin kapatılmış olduğu ilân olunur.

Sağlam irat arıyanlara

İstiklâl caddesinde çok sağlam ve temiz bir bina satılıktır

Beyoğlu İstiklâl caddesinin en şerefli ve işlek yerinde altında mağazası bulunan çok sağlam, temiz bir bina satılıktır. Paralarını sağlam irada yatırmak isteyenler için müstesna bir fırsattır. Fazla tafsilât için Bahçekapıda Taşhanda 29 numarada Umum Emlâk Acentesine müracaat. Telefon 20307

Venüs Ruju:

Gayet cazip renklerle kullananları hayretlere düşürür ve 24 saat dudaklarda sabit kalır.

Venüs Kremi:

Terkibi, esrarlı, güzellik kremlerinin içinde en şayanı emniyet ve itimad olanıdır.

Venüs Pudrası:

Şık ve kibar familyaların rağbetini kazanan, narin ve nazik cildilerini teshir eden yüksek evsafıta eşsiz pudradır.

Venüs Rimeli:

Venüs Rimeli ile tuvalet gören kir-pikler kalbeler ok gibi saplanır.

Evlilyazade Nureddin Eren

Eczayı Kimyeviye alât ve striyat deposu. İstanbul.

Daktilo aranyor

İngilizce Daktilo bilen Bayan ve Bay bir vatandaşa ihtiyaç vardır. Fazla olarak Almanca bilenler tercih edileceklerdir. Taliplerin 176 No. lu posta kutusu adresine (T. A.) rumuzile yazmaları.

Muayenehane nakli

Göz Hekimi

Dr. ŞUKRU ERTAN

Çağaloğlu Nuruosmaniye cad. No. 30
(Çağaloğlu Eczanesi bitişiği)

Tel: 22566

GENÇLİĞE AVDET

ADEMİ İKTİDAR ve BELGEVŞEKLİĞİNE karşı HORMOBİN

Tafsilât Galata posta kutusu
1255 - Hormobin

Zayıf — 13/8/935 tarihli Eczacı mektebinden aldığım diploma yerine kaim eğreti belgeyi kaybettim, hükümlü yoktur. Eczacı Ahmet Saif

İstanbul ikinci iflâs memurluğundan; Müflis Mehmed Kadriye aid Zindan kapıda Nalburcularda 365/367 numaralı mağazada mevcut mallar açık artırma ile satılacaktır. İsteyenlerin 11/2/936 salı günü saat onda mahallinde hazır bulunmaları ve satış saat on dörde kadar devam edecektir. Tekmil malların mezkûr saatte satılması bitmediği takdirde ertesi çarşamba günü saat 10 dan 12 ye kadar satışa devam edileceği ilân olunur. (19889)

Sahibi : Necmeddin Sadık
Umumî neşriyat müdürü: Enis Tahsin
Akşam matbaası